

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

İlham Əliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 100 (5572) 25 may 2018-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Prezident İlham Əliyev Qaradağ rayonunda yenidən qurulan Lökbatan-Qobu avtomobil yolunun açılışında iştirak edib

Səh 5

Prezident İlham Əliyev Bakının Qaradağ rayonunda məcburi köçkünlər üçün salınmış kompleksin açılışında iştirak edib

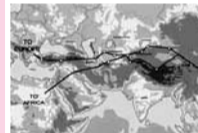
2

Prezident 634 nəfərin əfvi barədə Sərəncam imzalayıb

3

Azərbaycanın iqtisadi güdrəti artmaqdadır

10

20 minə yaxın müəllim diaqnostik qiymətləndirilmədə iştirak edəcək

10

Ramazan islamın rəmzidir

12

Cocuq Mərcanlı kəndində tikinti bumu yaşanır - "Əl-Cəzirə"

10

Mərkəzi Bank iri nominallı əskinaların dövriyyəyə buraxılmasının psixoloji təsirlərini minimumlaşdırmalıdır

Bax → 8

Bildiyimiz kimi, gələn aydan etibarən Azərbaycanda dövriyyəyə 200 manatlıq əskinalar buraxılacaq. Mərkəzi Bankın sədri Elman Rüstəmov qeyd edib ki, dövriyyəyə olan nağd pulun strukturunda baş verən dəyişiklikləri nəzərə alaraq, eləcə də, nağd pul sferasında səmərəliliyin yüksəldilməsini təmin...

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti - 100

Bax → 11

Bu gün tariximizin ən şərəfli səhifələrindən biri olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü ildönümü xalqımız tərəfindən yüksək səviyyədə qeyd olunur. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi haqqında" 16 may 2017-ci il tarixli Sərəncamı ilə ölkəmizdə, eləcə də, onun hüdudlarından kənar da tədbirlər keçirilir...

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinə qarşı bolşevik-daşnak xəyanəti

Bax → 15

AXC hökumətinə ən böyük zərbəni bolşevik - daşnak birliyi vurdu. ABŞ tarixçisi Tadeuş Svyatxovski bu barədə yazır: "Əsas həqiqət ondan ibarət idi ki, Rusiya vətəndaş müharibəsi Azərbaycan iqtisadiyyatının dirçəlişinə mane olurdu və ölkənin müstəqilliyi pat vəziyyətinə düşmüşdü..."

7

Rüstəm İbrahimbəyov şərfəsizlik simvoludur

7

Mətbuat Şurasının Şikayətlər üzrə Komissiyasının iclası keçirilib

7

Hikmət Babaoğlu: "Rüstəm İbrahimbəyov xalqına xəyanət, dövlətinə qarşı düşmənçilik etdi"

25 may 2018-ci il

Prezident İlham Əliyev Bakının Qaradağ rayonunda məcburi köçkünlər üçün salınmış kompleksin açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva mayın 24-də Bakı şəhərinin Qaradağ rayonunun Lökbatan qəsəbəsinin şimal-şərqində Lökbatan-Qobu yolunun 3 kilometr şərq hissəsində məcburi köçkünlər üçün salınmış "Qobu Park" yaşayış kompleksinin açılışında iştirak ediblər. AZƏRTAC xəbər verir ki, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzayev və "Paşa Holding" şirkətinin nümayəndəsi, layihə rəhbəri Kamil Əliyev kompleksdə görülən işlərlə bağlı dövlətimizin başçısına məlumat verdilər.

Bildirildi ki, yaşayış kompleksinin ümumi sahəsi 6,4 hektardır. Layihənin sifarişçisi "Paşa Holding", podratçısı isə "Kristal Abşeron" MTK-dır. Yaşayış kompleksinin təməli 2017-ci il mayın 30-da Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə qoyulub. Tikinti işləri yüksək səviyyədə həyata keçirilib və bu ilin may ayında başa çatdırılıb. Layihə üzrə hər biri 2 bloklu, 9 mərtəbəli, 1026 mənzilli 11 yaşayış binası inşa olunub. Yaşayış kompleksinə üçmərtəbəli məktəb binası və uşaq bağçası daxildir. Yeni yaşayış kompleksində digər zəruri infrastruktur obyektləri - 350 yerlik mərasim evi, poçt, tibb, polis məntəqələri və mənzil-istismar idarəsi yaradılıb. Ərazidə 35 min kilovattlıq yarımstansiya inşa edilib, istirahət parkı salınıb, uşaq meydançaları yaradılıb. Kompleks salınarkən elektrik, su, qaz, istilik təchizatı və suvarma sisteminin, rabitə və televiziya şəbəkəsinin qurulmasına xüsusi diqqət göstərilib, kanalizasiya şəbəkəsi yaradılıb. Dövlətimizin başçısına məlumat verildi ki, bu yaşayış kompleksi ölkə üzrə məcburi köçkünlər üçün salınan sayca 98-ci şəhərcikdir. Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması isti-

qamətində həyata keçirdiyi tədbirlər, qaçqın və məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün görülən işlər bu kateqoriyadan olan soydaşlarımızın hər zaman diqqət və qayğı ilə əhatə olunduğunu göstərir. Qaçqın və məcburi köçkünlərin müvəqqəti yaşayış yerləri və çadırlardan müasir tələblər səviyyəsində inşa edilən qəsəbələrə köçürülməsi dövlətin bu insanlara göstərdiyi diqqətin təzahürüdür. Qaçqın və məcburi köçkünlərin maddi rifahının yaxşılaşdırılması üçün dövlət proqramları qəbul edilib, sosial müavinətlərin artırılması istiqamətində mühüm tədbirlər görülüb. Bu istiqamətdə atılan mühüm addımlardan biri də 2017-ci il martın 9-da Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın sədrliyi ilə Bakı və Sumqayıt şəhərlərinin yataqxanalarında müvəqqəti məskunlaşmış qaçqın və məcburi köçkün ailələrinin köçürülməsinə həsr edilən müşavirənin keçirilməsi oldu.

Bütün mənzillər təmir edilib və mətbəx mebeli ilə təchiz olunub. Yeni yaşayış kompleksində hazırda qəzalı binalarda məskunlaşmış 1026 məcburi köçkün ailəsi mənzillə təmin olunacaq. Qeyd edək ki, 2007-ci ildə ölkədəki 12 çadır düşərgəsinin ləğv edilməsi ilə başlanan proses nəticəsində qaçqın və məcburi köçkünlər üçün indiyədək 3,2 milyon kvadratmetr yaşayış sahəsi olan müasir qəsəbələr və çoxmərtəbəli binalardan ibarət yaşayış kompleksləri salınıb. İndiyədək 52 min 500 ailənin və ya 265 mindən çox qaçqın və məcburi köçkünün mənzil şəraiti yaxşılaşdırılıb. Bu işə 2,3 milyard manat vəsait sərf olunub. Bu kateqoriyadan olan insanların sosial problemlərinin həlli üçün indiyədək 6,6 milyard manat vəsait xərclənib. Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fondu tərəfindən 24 min məcburi köçkünü 14,8 milyon manat məbləğində mikrokredit, Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən isə 2 min məcburi köçkün sahibkara 40 milyon manat güzəştli kredit verilib. Ötən dövrdə 200 min məcburi köçkün büdcə təşkilatlarında və digər sahələrdə

Mehriban Əliyeva müşavirədəki çıxışında ağır vəziyyətdə, qəzalı və yararsız binalarda məskunlaşan məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı tapşırıqlarını verdi. 2017-ci ilin may ayında Qaradağ rayonunda 1026 məcburi köçkün ailəsi üçün inşa edilən "Ümid" yaşayış kompleksinin təməli qoyuldu. Abşeron rayonunun Masazır, Mehdiabad, o cümlədən Sabunçu rayonunun Ramana qəsəbələrində 470 mənzil məcburi köçkünlərə təqdim edildi. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva yeni kompleksdəki mənzillərdə yaradılan şəraitlə tanış oldular.

Məlumat verildi ki, buradakı mənzillərdən 108-i birotaqlı, 396-sı ikiotaqlı, 360-ı üçotaqlı, 162-si isə dördotaqlıdır. Mənzillərin ümumi sahəsi 73 min kvadratmetrdir.

daimi işlə təmin edilib. Bununla da məcburi köçkünlər arasında yoxsulluq həddi son 15 ildə 75 faizdən 12 faizədək azalıb.

Sonra dövlətimizin başçısı və birinci xanım 222 yerlik "Şirin Bal" uşaq bağçasında yaradılan şəraitlə də tanış oldular. Qeyd edildi ki, burada balacaların təlim-tərbiyəsi üçün bütün imkanlar var. On bir qrupun fəaliyyət göstərəcəyi bağça uşaqların zövqünə uyğun qurulub, onların rahatlığını, istirahətini və ilkin biliklərə yiyələnməsini təmin edəcək. Otaqlar və dəhlizlər uşaqların sevimli nağıl qəhrəmanlarının şəkilləri ilə bəzədilib. Binada videomüşahidə, yanğınxəbərvərici sistemlər quraşdırılıb, uşaq bağçası zəruri mebel-inventar və avadanlıqla təchiz edilib.

Ardı Səh. 3

Prezident İlham Əliyev Bakının Qaradağ rayonunda məcburi köçkünlər üçün salınmış kompleksin açılışında iştirak edib

Əvvəli Səh. 2

Bağçanın yerləşdiyi ərazidə genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq işləri görüldü, müxtəlif çiçək və gül kolları, ağaclar ekilib. Ətrafda abadlıq və quruculuq işləri görüldü.

Daha sonra yaşayış kompleksində tikilmiş tam orta məktəbdəki şəraitlə tanış olan Prezident İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya məlumat verildi ki, bu təhsil ocağı 624 şagird yerlikdir. Yüksək şəraiti ilə seçilən, müasir təlim avadanlıqları ilə diqqət çəkən bu təhsil ocağında təlim-tədris üçün hər cür şərait yaradılıb. Məktəbin kompüter otağında şagirdlər informasiya texnologiyalarının sirlərinə yiyələnəcəklər. İdman zalı da zəruri avadanlıqla təchiz edilib və burada şagirdlərin bədən tərbiyəsi ilə məşğul olmaları üçün hər cür imkan var. Akt zalında müxtəlif tədbirlər keçirmək mümkündür.

Prezident İlham Əliyevin təhsilin inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğı təsdiqləyir ki, bu sahə dövlət siyasətinin mühüm prinsipləri sırasına daxil edilib. Bu proses təkcə paytaxtla məhdudlaşmır, bölgələri də əhatə edir, doğma yurdlarından didərgin düşən soydaşlarımızın təhsilinin yüksək səviyyədə qurulmasına xidmət edir. Heydər Əliyev Fondunun dövlət səviyyəsində həyata keçirilən bu fəaliyyət proqramına verdiyi dəstək isə öz nadirliyi ilə seçilir. Məktəblə tanışlıqdan sonra Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva məcburi köçkünlərlə görüşdülər. Dövlətimizin başçısı görüşdə çıxış etdi. Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- Əziz dostlar, mən sizi "Qobu Park" yaşayış kompleksinin açılışı münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm. Bu gözəl hadisə bir daha onun göstərir ki, Azərbaycan vətəndaşı, ağır vəziyyətdə yaşayan soydaşlarımız, məcburi köçkünlər daim diqqət mərkəzindədir.

Bu kompleksin yaradılması Azərbaycan dövlətinin siyasətini göstərir, köçkünlərə olan qayğının təzahürüdür. Cəmi bir il ərzində bu

gözəl yaşayış kompleksi yaradılıb. Düz bir il bundan əvvəl bu kompleksin təməli qoyulmuşdur. O vaxt Mehriban Əliyeva təməlqoyma mərasimində iştirak etmişdir. Cəmi bir il ərzində gözəl yaşayış kompleksi yaradılıb.

Bu gün açılışına toplaşdığımız kompleksin bütün infrastrukturunu yaradılıb. Elektrik, su, qaz xətləri, bütün infrastruktur məsələləri həll olunub, yollar çəkilib, həm qəsəbə-daxili, həm də magistral yola çıxış yolu salınıb. Doqquzmərtəbəli on bir yaşayış binası tikilib, gözəl şərait yaradılıb. Mən indi mənzillərlə tanış olmuşam. Mənzillərin ümumi sahəsi 73 min kvadratmetrdir. Gözəl məktəb - 624 şagird yerlik, uşaq bağçası - 220 nəfərlik, tibb məntəqəsi, poçt məntəqəsi, polis məntəqəsi, yeni, yaşamaq üçün bütün şərait yaradılıb və ən yüksək səviyyədə. Gözəl ictimai zonalar yaradılıb, ağaclar ekilib, parklar salınıb. Hesab edirəm ki, bu, köçkün şəhərciklərinin arasında öz gözəlliyi və şəraiti ilə seçilən mərkəzlərdən biridir.

Bu şəhərciyin özəlliyi ondan ibarətdir ki, onun tikintisində özəl sektor fəal iştirak edib, əslində, bunun təşəbbüskarı, icraçısı olub.

zım dövlət siyasətimizdir. Bizim ümumi daxili məhsulumuzun 80 faizi özəl sektorda formalaşır. Belə olan halda daim mən sahibkarlara müraciət edərək tövsiyə etmişdim ki, onlar sosial layihələrə daha böyük diqqət göstərsinlər. Bu, bu sahədə görülən işlər arasında ən genişmiqyaslı layihədir. Bu günə qədər sahibkarlar məktəb, uşaq bağçası tikintisi ilə fəal məşğul olmuşlar. Ancaq məcburi köçkünlər üçün bu ölçüdə, bu miqyasda yaşayış mərkəzinin yaradılması ilk dəfə baş verir.

Bu yaşayış kompleksinin maliyyələşməsinə də sahibkarlar iştirak ediblər. Dövlət bu kompleksin yaradılmasına vəsait ayırmayıb. Buna görə bu işi görən "Paşa Holding" şirkətinə öz təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. "Paşa Holding" Azərbaycanda böyük quruculuq işləri ilə məşğuldur, ölkə iqtisadiyyatının müxtəlif sahələrinə böyük in-

vestisiyalar qoyur, minlərlə iş yerinin yaradılmasına çalışıb və nail olub. Bu gün bu şirkətin sosial məsuliyyəti göz qabağındadır. Hesab edirəm ki, bu gözəl təşəbbüs digər böyük şirkətlər üçün də nümunə olmalıdır. Əminəm ki, növbəti illərdə məcburi köçkünlər üçün tikiləcək yeni yaşayış şəhərciklərində, mərkəzlərində özəl

vestisiyalar qoyur, minlərlə iş yerinin yaradılmasına çalışıb və nail olub. Bu gün bu şirkətin sosial məsuliyyəti göz qabağındadır. Hesab edirəm ki, bu gözəl təşəbbüs digər böyük şirkətlər üçün də nümunə olmalıdır. Əminəm ki, növbəti illərdə məcburi köçkünlər üçün tikiləcək yeni yaşayış şəhərciklərində, mərkəzlərində özəl

vestisiyalar qoyur, minlərlə iş yerinin yaradılmasına çalışıb və nail olub. Bu gün bu şirkətin sosial məsuliyyəti göz qabağındadır. Hesab edirəm ki, bu gözəl təşəbbüs digər böyük şirkətlər üçün də nümunə olmalıdır. Əminəm ki, növbəti illərdə məcburi köçkünlər üçün tikiləcək yeni yaşayış şəhərciklərində, mərkəzlərində özəl

vestisiyalar qoyur, minlərlə iş yerinin yaradılmasına çalışıb və nail olub. Bu gün bu şirkətin sosial məsuliyyəti göz qabağındadır. Hesab edirəm ki, bu gözəl təşəbbüs digər böyük şirkətlər üçün də nümunə olmalıdır. Əminəm ki, növbəti illərdə məcburi köçkünlər üçün tikiləcək yeni yaşayış şəhərciklərində, mərkəzlərində özəl

məscid tikilib. Ermənilər tərəfindən dağıdılmış Şuşa məscidinin bənzərini biz Cocuq Mərcanlıda inşa etdik. Cocuq Mərcanlı kəndinin bərpası Azərbaycan xalqının əyilməz ruhunun göstəricisidir. Bu, bir daha göstərir ki, Azərbaycan xalqı heç vaxt işgalla barışmayacaq.

25 may 2018-ci il

Prezident İlham Əliyev Bakının Qaradağ rayonunda məcburi köçkünlər üçün salınmış kompleksin açılışında iştirak edib

Əvvəli Səh. 3

Bu, bir daha onu göstərir ki, bütün məcburi köçkünlər bir arzu ilə - öz doğma torpaqlarına qayıtmaq arzusu ilə yaşayırlar. Əminəm ki, biz buna nail olacağıq. Cocuq Mərcanlı kəndinin yenidən qurulması Aprel döyüşlərinin nəticəsindən, bizim parlaq qələbəmizdən sonra mümkün olmuşdur. Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının ərazilərinin bir hissəsi işğalçılardan təmizləndən sonra bu qəsəbənin bərpası mümkün olmuşdur. Azərbaycan Ordusu bir daha öz gücünü göstərdi. Azərbaycan xalqı bir daha göstərdi ki, heç vaxt işğalla barışmayacaq və nəyin bahasına olursa-olsun öz doğma torpaqlarına qayıdacaq, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək. Bir daha demək istəyirəm ki, biz bu qəsəbənin timsalında köçkünlərin arzularını, niyyətlərini görürük. Cocuq Mərcanlıdan olan vətəndaşlar, uzun illər müxtəlif yerlərdə yaşamış insanlar imkan olan kimi dərhal öz kəndinə gəlməyə üstünlük verirlər. İndi orada həyat canlanır, şərait yadılır, həm yaşamaq üçün, həm işləmək üçün bütün infrastruktur yadılıb. Bu, bir daha onu göstərir ki, biz bu gün dağılmış vəziyyətdə olan bütün şəhərlərimizi işğaldan azad edəndən sonra tezliklə bərpa edəcəyik. İşğal altında olan bütün ərazilərimizdəki tarixi abidələrimiz, məscidlərimiz, muzeylərimiz mənfur qonşular tərəfindən dağıdılıb, talan edilib. Bütün şəhərlərimiz dağıdılıb. Bu, misli görünməmiş vəhşilikdir. Dağıdılmış bu binaların, evlərin, məscidlərin görüntüləri erməni vəhşiliyinin yırtıcı xislətini göstərir. Ancaq biz torpaqlarımıza qayıdacağıq. Buna heç kimdə şübhə yoxdur, necə ki, Cocuq Mərcanlıya, Şıxarx qəsəbəsinə qayıtmışıq. Şıxarx qəsəbəsinin, işğaldan azad edilmiş torpaqlarda bu böyük qəsəbənin salınması bir daha onu göstərir ki, biz torpaqlarımızı işğalçılardan azad edəndən sonra o torpaqlara dərhal yeni həyat gəlir. Əminəm ki, Azərbaycan dövlətinin gücü, Azərbaycan xalqının iradəsi nəticəsində işğaldan sonra bütün şəhərlərimizi bərpa edəcəyik və o şəhərlərdə insanlar yaşayacaqlar, quracaqlar, ölkəmizin inkişafını təmin edəcəklər. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ən böyük ədalətsizlikdir. Bu işğal nəticəsində bizim vətəndaşlarımız məcburi köçkün həyatı yaşayırlar. Bütün beynəlxalq hüquq normalarını pozan Ermənistan vəhşilik törədib. Erməni faşizminin yırtıcı sifəti bu münaqişənin nəticələrində özünü büruzə verib. Ancaq Azərbaycan xalqı tam əmindir ki, biz öz ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəyik, bunu etməliyik. Həm beynəlxalq hüquq, həm də haqq-ədalət bizim tərəfimizdədir. Tarixi həqiqət bizim tərəfimizdədir və güc bizim tərəfimizdədir. Bu gün dünya miqyasında güc amili ön plana çıxır və güclü ölkələr öz istəyinə nail ola bilirlər. Azərbaycan da güclü ölkədir. Güclü ordumuz, güclü iqtisadiyyatımız və düşünülmiş siyasətimiz var. Bu yaşayış kompleksi sizin üçün müvəqqəti yaşayış yeridir. Lakin biz istəyirik

ki, müvəqqəti də olsa, şərait yaxşı olsun. Ancaq işğaldan sonra biz belə gözəl şəhərcikləri bu gün işğal altında olan torpaqlarda mütləq yadacağıq. Sizi bu gözəl hadisə münasibətilə bir daha təbrik edirəm. Sizə cənsağlığı, uğurlar arzulayıram.

Şuşadan olan məcburi köçkün Vəsilə XƏLİLOVA onlara göstərilən diqqət və qayğıya görə dövlətimizin başçısına təşəkkür edərək dedi: - Möhtərəm cənab Prezident. Hörmətli Birinci vitse-prezident. Bu gün bütün məcburi köçkünlər adından Sizin qarşınızda çıxış etməkdən sonsuz qürur hissi keçirirəm. Hörmətli cənab Prezident, icazə verin, əvvəlcə Sizi yenidən Prezident seçilməyiniz münasibətilə bütün məcburi köçkünlər adından bir daha səmimi qəlbədən təbrik edirəm. Bu, Azərbaycan xalqının qələbəsi idi. Aprelin 11-də keçirilən seçkilər xalqın Sizə olan böyük inamını, sevgisini, yüksək etimadını bir daha sübut etdi. Sizin mükəmməl inkişaf konsepsiyanız nəticəsində Azərbaycan sürətlə inkişaf edərək regionda lider dövlətə çevrilmişdir. Əsas ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan məcburi köçkünlərə dövlət qayğısı bu gün onun siyasi kursunun layiqli davamçısı olan Sizin tərəfinizdən uğurla həyata keçirilir.

2003-cü ildə Siz prezident seçkiləri ərəfəsində ilk görüşünüzü də məhz məcburi köçkünlərlə keçirdiniz. Biləsuvar rayonu ərazisində onlar üçün salınmış yeni qəsəbənin açılışında Siz ölkədə bir dəfə də olsun çadır şəhərciyinin qalmayacağını bəyan etdiniz və buna da nail oldunuz. Çadır şəhərcikləri artıq tarixə dönüb. Dünyanın heç bir yerində məcburi köçkünlər üçün bu qədər yeni mənzillər tikilib istifadəyə verilməyib. 2016-cı ilin aprelinde Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi uğurlu hərbi əməliyyat zamanı torpaqlarımızın bir hissəsinin, o cümlədən Cocuq Mərcanlı kəndinin işğaldan azad edilməsinin xalqımızda böyük ruh yüksəkliyi yaratdığını vurğulayan Vəsilə Xəlilova dedi: - Sizin tapşırıqımıza əsasən Cocuq

Mərcanlıda Şuşa məscidinin bənzəri olan məscidin tikilməsi biz şuşalıların qəlbində ümid çirağını bir daha alovlandırdı. Məcburi köçkün Vəsilə Xəlilova Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın fəaliyyətində qaçqın və məcburi köçkünlərin sosial məsələlərinin həllinə qayğının xüsusi yer tutduğunu bildirərək dedi:

- Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və ISESCO-nun xoşməramlı səfiri kimi fəaliyyət göstərdiyi bu illər ərzində Mehriban xanım mərhəmət, nəciblik, xeyirxahlıq kimi dəyərləri özündə birləşdirərək cəmiyyətin həssas təbəqələrindən sayılan məcburi köçkünlərin sosial problemlərinin aradan qaldırılması üçün bir sıra mühüm layihələrin müəllifi olmuşdur. Qarabağ həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında Heydər Əliyev Fondunun, şəxsən Mehriban xanımın, Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın zəhməti danılmaqdır.

Hörmətli birinci xanım, ötən ilin mayında - müqəddəs Ramazan ayında Siz bu yaşayış kompleksinin təməlini qoydunuz. O vaxt yalnız maketini gördüyümüz bu yaşayış kompleksi gözənləndiyindən də yüksək səviyyədə, vaxtından əvvəl tikilib istifadəyə verildi. Artıq bu gün minlərlə məcburi köçkün burada doğma ev-əşiyinə qayıdanadək yeni və rahat mənzillərlə təmin olunaçaq. Bu illər ərzində Sizin bizə göstərdiyiniz böyük diqqət və qayğı Vətən həsrəti ilə yanan qəlbimizdə bir təsəlli olmuş, gələcəyə nikbin baxmaq üçün bizə qol-qanad vermişdir. Hörmətli cənab Prezident, biz inanırıq ki, düşmən əsarətində olan torpaqlarımız Sizin uğurlu daxili və xarici siyasətiniz nəticəsində tezliklə işğaldan azad olunacaq, məcburi köçkün adı xalqımız üçün tarixə çevriləcək və Sizin bəyan etdiyiniz kimi, Azərbaycanın üçrəngli bayrağı Xankəndidə, Şuşada, işğaldan azad olunan digər torpaqlarımızda dalğalanacaqdır.

Mənim bir müqəddəs arzum da var, cənab Prezident. O gün olsun ki, Siz və Mehriban xanım doğma Qarabağımızda, gözəl Şuşamızda

Prezident 634 nəfərin əfvi barədə Sərəncam imzalayıb

Dünən Prezident İlham Əliyev məhkum edilmiş bir sıra şəxslərin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi münasibətilə əfv olunması haqqında Sərəncam imzalayıb.

Sərəncama əsasən azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş 607 şəxs cəzanın çəkilməmiş hissəsindən azad olunub. Bundan başqa, azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş və cəzasının çəkilməsi təxirə salınmış bir nəfər, həmçinin azadlıqdan məhrum etmə cəzasına şərti olaraq məhkum edilmiş 9 nəfər cəzadan azad edilib. Eləcə də islah işləri cəzasına məhkum edilmiş 6 nəfər cəzanın çəkilməmiş hissəsindən, cərimə cəzasına məhkum edilmiş 11 nəfər isə cəzadan azad olunub.

Sahibkarlıq fəaliyyəti və sahibkarlarla iş sahəsində fərqlənənlər təltif olunub

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasında sahibkarlıq fəaliyyəti və sahibkarlarla iş sahəsində fərqlənən bir qrup şəxsə fəxri adların verilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Azərbaycan Respublikasının iqtisadi inkişafına verdikləri töhfəyə və sahibkarlığın genişləndirilməsi ilə bağlı dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində səmərəli fəaliyyətlərinə görə bir qrup şəxs "Əməkdar mühəndis", "Əməkdar jurnalist", "Tərəqqi" medalı və "Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medalı ilə təltif olunublar.

Prezidentə təbrik məktubları ünvanlanıb

Azərbaycan Respublikasının milli bayramı - Respublika Günü münasibətilə dövlət başçısı Cənab İlham Əliyevə xarici ölkələrin hökumət və dövlət rəhbərləri tərəfindən təbrik məktubları ünvanlanıb. Dünən ABŞ prezidenti Donald Tramp, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Dövlətinin Əbu-Dabi Əmirliyinin Vəliəhdi, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanının müavini Məhəmməd bin Zayed Al Nahyan, Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin, Rumıniyanın Prezidenti Klaus Verner İohannis, Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Nursultan Nazarbayev, Meksika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Enrike Peña Nieto Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə Respublika Günü münasibətilə təbrik məktubu ünvanlayıblar.

evlərimizin ən əziz qonağı olasıdır. Uca Yaradan Sizi qorusun. Laçın rayonundan məcburi köçkün Möhübbət HƏSƏNOV da minnətdarlığını bildirərək dedi:

- Möhtərəm cənab Prezident, xoş gördük. İcazə verin, ilk növbədə, Sizi və Mehriban xanımı Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100

illiyi münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edək. Bu əziz gündə məcburi köçkün ailələrinə, onların övladlarına bu yaşayış kompleksini təqdim etdiyinizə görə məcburi köçkünlər adından Sizə dərin təşəkkürümüzü bildiririk. Çox sağ olun, Sizə minnətdarıq. Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Prezident İlham Əliyev Qaradağ rayonunda yenidən qurulan Lökbatan-Qobu avtomobil yolunun açılışında iştirak edib

Mayın 24-də Qaradağ rayonunda yenidən qurulan Lökbatan-Qobu avtomobil yolunun açılışı olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev açılışda iştirak edib. Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov dövlətimizin başçısına layihənin texniki göstəriciləri barədə məlumat verdi.

Qeyd edək ki, 47 min nəfər əhalinin yaşadığı 2 yaşayış məntə-

qəsini birləşdirən, yük və sərnişin daşımalarının yaxşılaşdırılmasına xidmət edən Lökbatan-Qobu avtomobil yolunun tikintisi üçün 2016-cı ilin iyul ayında Prezident İlham Əliyevin imzaladığı Sərəncama əsasən 2 milyon manat vəsait ayrılıb. Layihənin icrası yüksək səviyyədə və keyfiyyətlə yerinə yetirilib. Lökbatan-Qobu avtomobil yolunun uzunluğu 7 kilometrden çoxdur. Layihəyə əsasən yol əsaslı şəkildə yenidən qurulub. Yolun hərəkət hissəsinin eni 7 metr təşkil edir. Bundan başqa, yolboyu 450 metr uzunluğunda istinad divarları inşa olunub, bütün infrastruktur yaradı-

lib. Yolun yenidən qurulması Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən həyata keçirilib. Eyni zamanda, "Avtomobil Yolları" Məqsədli Bütçə Fondu vəsaiti hesabına Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən Qobu-Hökməli avtomobil yolunun 11,5 kilometrlik hissəsinin yenidən qurulması da başa çatdırılıb. Yolun eni 11 metrə yaxındır. Bundan başqa, bu ərazidə məcburi köçkünlər üçün yeni tikilən "Qobu Park" yaşay-

ış kompleksinə gedən 700 metr uzunluğunda avtomobil yolunun tikintisi işləri də yekunlaşıb. Bununla da Qobu qəsəbəsində məcburi köçkünlər üçün yeni salınan şəhərcikdən yola birbaşa çıxış təmin olunub. Dövlətimizin başçısı yolun rəmzi açılışını bildiren lenti kəsdi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə həyata keçirilən sosialyönümlü siyasətin tərkib hissələrindən biri də müasir yol infrastrukturunun yara-

dılmasıdır. Son 15 ildə bu sahədə çox mühüm uğurlar əldə olunub və bu istiqamətdə layihələrin icrası davam etməkdədir. Yol infrastrukturunun yenilənməsi ilə bağlı görülən işlər həm ölkə əhəmiyyətli yolları, həm də kənd yollarını əhatə edir. Bütün bu işlər bir daha sübut edir ki, ölkədə həyata keçirilən dövlət siyasətinin mərkəzində vətəndaşlarımızın rahatlığı və sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması dayanır.

TAP-in prezidenti Walter Peeraer Azərbaycana gələcək. Xəbər verilir ki, TAP-in prezidenti mayın 30-31-də Bakıda keçiriləcək Beynəlxalq "Caspian Oil and Gas" konfransında iştirak edəcək. W.Peeraerin "Caspian Oil and Gas" konfransının "Son 25 ildə Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda yatırılan investisiyalar, ixrac üçün imkan və potensial" adlı sessiyada məruzəçi qismində çıxış edəcək.

Həmin sessiyada SOCAR-ın sərmayələr və marketing üzrə vitse-prezidenti Elşad Nəsirov, "Cənub Qaz Dəhlizi" Qapalı Səhmdar

TAP-in prezidenti Walter Peeraer Azərbaycana gələcək

Cəmiyyətinin (CQD) baş direktoru Əfqan İsayev və başqalarının məruzələri dinlənəcək.

Sona Vəliyeva: "Rüstəm İbrahimbəyov siyasi və biznes ambisiyalarına görə öz xalqına qarşı bu xəyanətkar addımı atmamalı idi"

"Rüstəm İbrahimbəyov siyasi və biznes ambisiyalarına görə öz xalqına qarşı bu xəyanətkar addımı atmamalı idi. Hər bir ziyalı bu məsələyə öz münasibətini bildirməlidir. Bunun başqa adı yoxdur, bu, xəyanətdir. Xəyanət də bu və ya digər formada müzakirə olunmur".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında "Kaspi" qəzetinin təsisçisi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Sona Vəliyeva "Qafqaz üçlüyü" fil-

minə münasibət bildirərək deyib. Sona Vəliyeva qeyd edib ki, Azərbaycan xalqı bu filmə tənqir olunub. Rüstəm İbrahimbəyov bu addımı siyasi və biznes ambisiyalarına görə atıb. Bizim torpaqlarımızın 20 faizi Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunub, 1 milyondan çox qaçqın və köçkünümüz var, Xocalı soyqırımı kimi böyük bir faciə yaşamışıq. Bütün bunların üzərində xoşbəxtlik piramidası qurmağa çalışan Rüstəm İbrahimbəyov bu mənfur niyyətlərini həyata keçirmək istəyir. Onun ürəyindən Oskar, Nobel mükafatları qazanmaq keçir. Qoy gedib

nailiyyətini başqa yerdə axtarsın. Bu xalqın faciəsinin, dərindən üzərindən şöhrət qazanmaq olmaz. Bu, ona heç vaxt uğur gətirməz. Biz belə insanları lənətləməliyik. Sona Vəliyeva vurğulayıb ki, vaxtilə əsərləri ilə özünü bizə tanıtdıran Rüstəm İbrahimbəyov bu gün əsərləri ilə özünə nifrət qazandırır. Bu dövlət ulu öndər Heydər Əliyevin bizə qoyduğu əmanət və yadigardır. Biz dövlətimizi qoruyaraq onu gələcək nəsillərə çatdırmalıyıq. Biz xəyanətlərə qarşı səsimizi qaldırmaq mübarizə aparmalıyıq. Xəyanətə heç nə ilə haqq qazandıрмаq mümkün deyil.

25 may 2018-ci il

Müasir standartlara cavab verən ümumtəhsil müəssisələrinin sayı artır

Dövlət başçısının Sərəncamı ilə Bakı şəhəri və onun qəsəbələrində təhsil müəssisələrinin tikintisi, əsaslı təmiri və bərpa işlərinin davam etdirilməsi məqsədilə dövlət büdcəsindən 40 milyon manat ayrılıb

Azərbaycanın daxili imkanları genişləndikcə, sosial sahələrə diqqət artırılır. Ölkə daxilində infrastruktur yenidən qurulur, görülən işlər müasir səviyyədə həyata keçirilir. Dünyanın inkişaf etmiş ölkələri sırasında yeri olan Azərbaycanın sürətli inkişafı bütün sahələrdə özünü büruzə verir. Təhsil ocaqlarının, səhiyyə müəssisələrinin, uşaq bağçalarının yenidən qurulması, təmiri və inşası istiqamətində də davamlı olaraq işlər görülür. "Son 15 il ərzində biz sosial məsələlərin həllinə çox böyük diqqət göstərmişik", - deyən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bunu rəqəmlərin də təsdiqlədiyini vurğulayıb: "Maaşlar təxminən 7 dəfə, pensiyalar 10 dəfədən çox artıb. Sosial infrastruktur yaradılır. 3100-dən çox məktəb tikilib və təmir edilib. 640-dan çox xəstəxana tikilib və təmir edilib. Bölgələrdə 43 Olimpiya İdman Mərkəzi yaradılıb. Yeni sosial siyasət daim diqqət mərkəzindədir. Dəfələrlə bu məsələ ilə bağlı fikrimi bildirmişəm, bir daha demək istəyirəm ki, gələcək fəaliyyətimdə də Azərbaycan vətəndaşının maraqları, onun rifahı daim diqqət mərkəzində olacaqdır".

Azərbaycanın təhsil sisteminin normativ-hüquqi bazasının yaradılması, təhsilin məzmununun yeniləşdirilməsi və təkmilləşdirilməsi, təhsilin idarə olunmasının demokratikləşdirilməsi, təhsil sahəsində beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi istiqamətində çox böyük işlər görülüb. Məhz bunun nəticəsidir ki, bu gün biz təhsilin keyfiyyətinin inkişaf etmiş ölkələrin səviyyəsinə yüksəldilməsi ilə bağlı qürur hissi keçiririk. Bütün bunlar Prezident İlham Əliyevin təhsilə, təhsil işçilərinə göstərdiyi yüksək diqqət və qayğısı, səmərəli fəaliyyət üçün yaratdığı əlverişli şərait və imkanlar sayəsində mümkün olub.

Son illərdə ölkədə təhsil müəssisələrinin inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atılmış, müxtəlif şəhər və rayonlarda təhsil müəssisələrinin tikintisi, əsaslı təmiri və bərpası istiqamətində uğurlu işlər görülmüşdür. Məktəb tikintisi ilə bağlı qəbul olunmuş dövlət proqramları bu sahədə sürətli inkişafı təmin edib. Eyni zamanda, regionların sosial-iqtisadi inkişafı, yoxsulluğun azaldılması, məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması və məşğulluğunun artırılması ilə bağlı qəbul olunan dövlət proqramlarında da məktəb tikintisinə xüsusi önəm verilir. Bakı və Abşeronun sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı qəbul olunan dövlət proqramlarında yeni məktəblərin tikintisinə diqqət yetirməklə yanaşı, mövcud məktəblərin əsaslı təmirinə də yer ayrılıb. Bu siyasətin davamı olaraq, Bakı şəhəri və onun qəsəbələrində təhsil müəssi-

sələrinin tikintisi, əsaslı təmiri və bərpa işlərinin davam etdirilməsinin vacibliyini nəzərə alaraq, 23 may tarixində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "Bakı şəhəri və onun qəsəbələrində təhsil müəssisələrinin təmiri və tikintisi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, Bakı şəhəri və onun qəsəbələrində təhsil müəssisələrinin tikintisi, əsaslı təmiri və bərpa işlərinin davam etdirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 22 yanvar tarixli 3593 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.44.1-ci yarım bəndində göstərilmiş məbləğin 40 (qırx) milyon manatı Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə ayrılıb. Sənəddə Binəqədi rayonu Binəqədi qəsəbəsində 179 sayılı orta məktəb üçün 1416 şagird yerlik yeni binanın inşası, Biləcəri qəsəbəsində 300 sayılı orta məktəbin əsaslı təmiri və köhnə korpusunun sökülməsi, Qobustan qəsəbəsində 223 nömrəli tam orta məktəbin əsaslı təmiri, Nərimanov rayonu Humanitar Fənlər Gimnaziyasının, Ramana qəsəbəsində 78 sayılı orta məktəbin, Maştağa qəsəbəsində 187 sayılı tam orta məktəbin, Zəbrat qəsəbəsində 192 sayılı orta məktəbin, Suraxanı rayonu Qaracuxur qəsəbəsində Xarici Dillər Təmayüllü Gimnaziyasının əsaslı təmiri və bərpa-gücləndirilməsi və Nardaran qəsəbəsində 295 sayılı tam orta məktəbin əsaslı təmiri nəzərdə tutulub.

Təbii ki, təhsildəki nailiyyətlər hər bir ölkədə inkişaf konsepsiyasının mühüm tərkib hissəsidir. Azərbaycanda son illər təhsilin inkişafı ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər, dövlət proqramları, islahatlar bu sahəyə dövlətin böyük önəm verdiyini göstərir. Təbii sərvətlərlə

zəngin olan Azərbaycan, bu sərvətlərdən səmərəli istifadə etməklə, insan kapitalının yaradılması və daha da inkişaf etdirilməsini başlıca hədəf seçib. Buna görə də, neft gəlirləri Azərbaycanda, həm də təhsilin inkişafına yönəldilib. Böyük, müasir və dünya standartlarına uyğun yeni binalar inşa edilib,

2011-2012-ci tədris ilində 53 şagird qızıl və gümüş medala layiq görüldü. Rekord göstərici isə 2012-2013-cü tədris ilində oldu. Həmin dərs ilində orta məktəbin 11-ci sinfini 248 nəfər qızıl və gümüş medalla bitirdi. Məzunların 238-i qızıl medala, 10-u isə gümüş medala layiq görüldü. 2014-2015-

məktəblərdə əsaslı təmir-bərpa işləri aparılır və bu, davam etməkdədir. Şübhəsiz ki, bütün bunlar təhsilin keyfiyyətinə təsirsiz ötüşməyib. Hər il qızıl medala layiq görülən məzunların sayında artımın olması, təbii ki, təhsilin keyfiyyətindən, bu sahəyə ayrılan diqqət və qayğıdan qaynaqlanır. "Təhsil haqqında" qanun qüvvəyə mindikdən sonra Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarı ilə ümumi təhsili xüsusi nailiyyətlərlə başa vuran məzunların qızıl və ya gümüş medalla təltif olunması qaydaları təsdiqləndi. Beləliklə, 2011-ci ildən etibarən məzunlara qızıl və gümüş medalların verilməsinə başlanıldı.

ci tədris ilinin yekunlarına görə, ümumi təhsili xüsusi nailiyyətlərlə başa vuran 131 nəfəri qızıl, 21 nəfəri gümüş medalla təltif edildi. 2015-2016-cı tədris ilində 129 XI sinif məzunu qızıl medalla, 29 nəfər gümüş medalla təltif olundu. Ötən il isə XI siniflərin 154 nəfər məzunu qızıl medalla, 31 nəfər məzunu isə gümüş medalla təltif edildi. Bütün bunlar Azərbaycan təhsilin uğurlarıdır. Müasir standartlara cavab verən təhsil müəssisələrində yaradılmış şərait bu gün məktəblilərin beynəlxalq olimpiyadalarda iştirakına və müxtəlif layihələrdə qalib kimi adının hallanmasına səbəb olub.

Ardıcıl olaraq təhsil sahəsində köklü islahatların aparılması məktəblilərin burada şəxsiyyət kimi formalaşmasına təsirini göstərməkdədir. Müasir dövrümüzdə bu islahatların ən mühüm mərhələsi yaşanılır. Təhsilin məzmunu, keyfiyyəti və təlimin təşkilinə verilən tələblərdə ciddi yeniləşmə və müasirləşdirmə prosesləri gedir. Ümumiyyətlə, Azərbaycan təhsilini beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırmaq üçün atılan addımlar, onu deməyə əsas verir ki, Prezident İlham Əliyevin "qara qızıl"ın insan kapitalına çevrilməsi çağırışı uğurla reallaşmaqdadır.

Təbii ki, bu sahədə qazanılan nailiyyətlər ali məktəblərə qəbulun dinamikasında, yüksək bal toplayan tələbələr sayının artmasında özünü qabarıq şəkildə göstərir. Artıq bir neçə ildir ki, ali məktəblərə qəbul imtahanlarında abituriyentlər tərəfindən ən yüksək göstərici - 700 bal toplanılır. Ölkəmizdə bu uğura ilk dəfə 2007-ci ildə rast gəlinib. Həmin vaxtdan indiyədək 700 bal toplayan abituriyentlərin ümumi sayı ilbəil artmaqdadır. Xatırladaq ki, 2007-ci ildə 3, 2008-ci ildə 6, 2009-cu ildə 2, 2010-cu ildə 7, 2011-ci ildə 4, 2012-ci ildə 5,

2013-cü ildə 6, 2014-cü ildə 9, 2016-cı ildə isə 10 nəfər abituriyent maksimum - 700 bal toplayıb. Bu il də ali məktəblərə keçirilmiş qəbul imtahanının nəticələrinə əsasən, 10 nəfər 700 bal toplayıb. Bu yüksək göstəricilərin əldə edilməsi ölkəmizdə təhsilin inkişafına ayrılan diqqətdən və dünya standartlarına uyğun qurulmasından qaynaqlanır.

Azərbaycanın dünyaya inteqrasiya olunduğu zamanda Azərbaycan təhsilinə yönəlməmiş diqqət, məhz bu sahədə zamanın tələblərini ödəyəcək ziyalıların yetişməsinə doğru uğurlu bir addımdır.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Rüstəm İbrahimbəyov şərəfsizlik simvoludur

Məlum hadisə hamını şoka saldı. Yəni ki, "Milli xəyanətkar", "ssenarist" Rüstəm İbrahimbəyovun çəkdiyi "Qafqaz üçlüyü" filmi Azərbaycan xalqını Əkrəm Naibovun yazdığı "Daş Yuxular" romanında təhqir etdiyindən daha ağır oldu. Bu cılız rejissor Ə.Naibovdan da bir addım qabağa gedərək millətimize qarşı daxilindəki nifrəti ssenariləşdirərək film formasına çevirdi və bütün xalqın hissiyatına toxunaraq, erməni sevgisini ortaya qoydu. Hətta təsəvvürə gətirmək çox çətindir ki, vaxtilə özünü bu xalqın nümayəndəsi hesab edən birisi nəyin və hansı məbləğin müqabilində xalqına, millətinə, dövlətinə qənim kəsilib. Bu, tək cə millətimize nifrətdən deyil, həm də erməniyə "XİDMƏT"dən irəli gəlib. Erməni diasporunun maliyyəsi ilə çəkilən bu film, eyni zamanda, R.İbrahimbəyovun nə qədər cılız, nə qədər satqın, nə qədər ermənipərəstliyinin göstəricisidir.

R.İbrahimbəyov erməniyə "Ayı xidməti" göstərir ...amma niyə?

Xatirinizdədirsə, R.İbrahimbəyov nifrət etdiyi Bakıda dələduzluq yolu ilə mənimsədiyi torpaqlarını itirəndən sonra radikal müxaliflik yolunu seçdi, siyasi səhnəyə girər-girməz ermənilərə olan hədsiz sevgisini bürüzə verməyə başladı. Əvvəl Rusiyada fəaliyyət göstərən erməni diasporu ilə razılıq anti-azərbaycançı qüvvələrlə işbirliyi qurdu, radikal müxalifətçiləri bir araya gətirərək "Milli Şura" yaratdı. Bunun ardınca "Milli Şura"nın namizədi kimi prezident seçkilərinə qatıldı və erməni missioneri kimi "XİDMƏTƏ" başladı. Amma dayaz düşüncəli anti-Azərbaycan qüvvələr "ssenaristi" şişirdib "XİDMƏTƏ" göndərəndə həm Azərbaycan reallığını, həm də İbrahimbəyovdan lider düzəltmək mümkün olmadığını nəzərə almalı idilər. Çünki, reallıqda radikal müxalifət çoxdan tarixin arxivində, o dövrdə yaratdıqları "Milli Şura" isə arxiv eksponatlarının üzərində qurulmuşdu. Xüsusilə, sifarişçilər tərəfindən İbrahimbəyovun lider-namizəd olaraq ictimaiyyətə sırımması isə hava şarının şişirdilməsinə bənzəyirdi və bir anın içində də şar partladı. Onların cılız təfəkküründə bu məsələlər nəzərə alınmalı idi. Bu məsələnin bir tərəfi, digər tərəfi isə tam başqa idi...

R.İbrahimbəyov müxalifətin məzmunudurmu?

HAŞİYƏ: 2013-cü il prezident seçkilərində R.İbrahimbəyovun "vətənpərvər", "qeyrətli" ziyalı kimi təqdim olunması və vahid namizədi olaraq irəli sürülməsi anti-millət qüvvələrinin sifarişçisi idi. O dövrdə "Milli Şura"nın iclasında vəqəə olan bir məqamı xatırlatmaq istədim: "Milli Şura"nın İcra Aparatının rəhbəri, "Eİ" hərəkatının sədri Eldar Namazov vahid namizədin Rüstəm İbrahimbəyov olmasını təklif edib. Bildirib ki: "Bu gün Azərbaycan tarixi bir gün yaşayır. Həm də Rüstəm İbrahimbəyovun ortaya qoyduğu mövqə və milli məsələlərə münasibəti bu cür deməyə əsas verir. Məhz Rüstəm İbrahimbəyovun bu xüsusiyyətləri cəmiyyətin diqqətini cəlb etdi. Bu baxımdan hesab edərdim ki, vahid namizəd Rüstəm İbrahimbəyov olsun". Və bu fikir AXCP sədri Əli Kərimli, Müsavat başqanı İsa Qənbər və digərləri tərəfindən dəstəklənir, R.İbrahimbəyov 84 səsle vahid namizəd kimi təsdiq edilir.

Ən maraqlısı isə odur ki, o vaxt onu dəstəkləyib vətənpərvər ziyalı kimi təqdim edənlər hələ ki, R.İbrahimbəyovun çəkdiyi filmə və onun xalqa xəyanətinə münasibət bildirməyiblər. Əgər "cılız ssenaristin" bu mövqeyi həmin radikal müxalifətin mövqeyidirsə, deməli bunların mübarizələrinin kökündə erməni sifarişi, erməni xisləti dayanır və İbrahimbəyovun əməllərinə şərikdirlər. Əgər belədirsə, deməli radikal müxalifət liderlərinin məzmunu xəyanətdən ibarətdir. Yox əgər bu mövqə ilə razı deyillərsə, həmin təşkilatların rəhbərləri ictimaiyyətə R.İbrahimbəyovun xəyanətkar olduğunu bildirməlidirlər...

Sapı özümüzədən olan "baltalar"

Təəssüf ki, çox vaxt düşmən "sapı özümüzədən olan baltalardan" istifadə edir. Ölkə daxilində və xaricdə "potensial biqeyrətlər" vardır ki, onlar daima "balta" kimi özümüze qarşı istifadə edilməyə hazırdırlar. Bu gün bir çoxları sosial şəbəkə vasitəsi ilə R.İbrahimbəyovu haqlı şəkildə ittiham etməklə yanaşı sual verirlər - "maraqlıdır, Rüstəm İbrahimbəyovu vadar edən nədir ki, ermənilərin müdafiəsinə qalxıb?". R.İbrahimbəyov bu gün erməni məhəbbəti ilə sübut edir ki, azərbaycanlılara erməni daşnakları qədər, hətta daha artıq nifrət edir. Onun kimilər "XİDMƏTLƏRİ" ilə də sübut edirlər ki, ermənilərin azərbaycanlılara qarşı edə bilmədiklərini bu gün onlar edirlər. Bu, nəinki rəzilliyin, satqınlığın göstəricisidir, əslində milli dövlətçiliyə arxadan zərbə, xalqa xəyanət deməkdir!

Bəhrüz Quliyev,
"SƏS" qəzetinin baş redaktoru

Musa Quliyev: "Əfv sərəncamı ilə yüzlərlə ailə, minlərlə insan sevinəcək"

Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin imzaladığı əfv sərəncamı bütün Azərbaycan ictimaiyyətinin ürayincə olan bir sərəncamdır. Bu sərəncam Azərbaycana barış, humanizm, vətəndaş həmrəyliyi gətirən bir qərardır". Bunu SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Musa Quliyev deyib.

Onun sözlərinə görə, bu əfv sərəncamı ilə cənab Prezident vaxtilə müəyyən cinayətlər törətmiş və öz səhvlərini başa düşmüş insanlara qarşı böyük humanistlik göstərmiş: "Bundan sonra o insanlar həyatda düz, namuslu yol tutacaqlar və heç bir qeyri-qanuni əmələ yol verməyəcəklər. Eyni zamanda bu sərəncam bir daha Azərbaycan xalqının öz dövlətinə inamını artırır, öz Prezidentinə güvənini artırır. Eyni zamanda Prezidentin öz vətəndaşlarına qayğıkeş münasibətini bir daha ortaya qoyur. Hesab edərdim ki, bu əfv sərəncamından əfv düşən yüzlərlə ailə, minlərlə insan sevinəcəkdir. Bu da həmin insanları bir daha Azərbaycan dövlətinin ətrafında birləşməyə, cənab İlham Əliyevə sədaqətlə xidmət etməyə sövq edəcəkdir".

Hikmət Babaoğlu: "Rüstəm İbrahimbəyov xalqına xəyanət, dövlətinə qarşı düşmənçilik etdi"

Xalqına xəyanət edənə nə cəmiyyət, nə də tarix əfv edir. Rüstəm İbrahimbəyov "Qafqaz üçlüyü" filmi çəkməklə xalqına xəyanət, dövlətinə və millətinə qarşı düşmənçilik etdi. Ancaq məsələ tək-cə bunda deyil. Onun ssenari müəllifi olduğu film uzun müddət işğalçı Ermənistanın ideoloqlarının əlində Azərbaycana qarşı "yumşaq silah" olacaq". Bunu açıqlamasında "Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, millət vəkili Hikmət Babaoğlu deyib.

H.Babaoğlu bildirib ki, əslində, bu film elə erməni xislətinə uyğun çəkilib: "Çünki öz etdiyi vəhşilikləri başqasının adına yazmaq siyasəti erməni əxlaqsızlığının ənənəsidir. Azərbaycan xalqına qarşı ən qəddar, faşizm hərəkatlarını ermənilər edib, Xocalı soyqırımını, Malıbəyli faciəsini ermənilər törədib, beş yaşlı uşağın dərisini zori balayanlar soyub. Bu filmə İbrahimbəyov özünü erməni faşistləri ilə bir sıraya qoydu. Çünki onların xalqımıza qarşı etdiyi cinayətləri guya bizim onlara qarşı etdiyimiz kimi göstərdi. Bu, namərdlik və əxlaqsızlıqdır. Filmə Dağlıq Qarabağ münasibətinin səbəbi kimi azərbaycanlıların ermənilərə qarşı olan nifrəti göstərilir, azərbaycanlıların qorxaq, riyakar obrazı yaradılır, hətta öz övladının ölüm xəbərini öyrənmək üçün Azərbaycana gələn erməni qoca döyülür və bununla da, azərbaycanlıların nə qədər qəddar, mənəviyyətsiz və anti-humanist olduğu diqqətə çatdırılır".

Deputat vurğulayıb ki, ermənilər tərəfindən son 100 ildən artıq bir vaxtda soyqırımına, xəyanətə, hər cür vəhşiliyə məruz qalan, lakin bununla belə heç bir vaxt silahsız insanlara atəş açmayan, daima öz tarixi humanizm ənənələrinə sadıq qalan bir xalq bu cür təsvir etmək düşmənçilik və xəyanətdir: "Azərbaycan xalqı heç vaxt bunu unutmayacaq. İbrahimbəyov ermənilərə xidmət edən, erməni işğalına bəraət qazandıran bu filmin ssenarisini yazmaqla Əkrəm Əylislini və onun iftira dolu "Daş yuxuları"ni da kölgədə qoydu. Millətə xəyanətdə ondan da bir addım qabağa getdi. Əylisli Azərbaycan cəmiyyətinin bir qismini hədəf alaraq təhqir edirdisə, İbrahimbəyov, bütövlükdə Azərbaycan xalqını, onun dəyərlərini hədəfə çevirir. Hələ, üstəlik, bu mənəviyyət və bu əxlaqla siyasətçi olmağa cəsarət edir. Ermənipərəst mərkəzlərin yaratdığı "Milli Şura" layihəsində yer alır. Bu uydurma qurumdan prezidentliyə namizəd olaraq irəli sürülür. İndi həmin "Milli Şura"nın həmsədrləri olan cəmil həsənliyə, əli kərimliyə, görəsən, niyə İbrahimbəyovu qınamırlar? Axı söhbət Azərbaycan xalqını təhqir etməkdən, onu gözənd salmaqdan gedir. Həqiqi siyasətçi və həqiqi Milli Şura bunu qəbul etməməlidir. Ancaq bəllidir ki, həsənliyə və kərimliyə də İbrahimbəyovlar kimi eyni erməni ağalarından tapşırıq alırlar və əsla, belə xəyanətləri qınaya bilməzlər. Lakin Azərbaycan xalqı belə xəyanətləri çox görüb, buna baxmayaraq, öz Prezidentinin ətrafında sıx birləşərək, neçə-neçə xəyanətin öhdəsindən gəlməyi bacarıb, 2016-cı ilin aprel hadisələrində ən yeni hərbi-siyasi tariximizin şanlı səhifəsini yazıb. Erməni işğalçıları narahat edən də, İbrahimbəyovları, əylisliyə, kərimliyə özündən çıxaran da elə budur. Ancaq xalqımız kim olduğunu bilir və bu filmi cəhənlər bir daha özlərinin kim olduğunu açıq-aydın göstərdilər".

H.Babaoğlu əlavə edib ki, Azərbaycan heç nəyə baxmayaraq, onsuz da öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək: "Millətimize, dövlətimizə xəyanət edənləri isə heç vaxt bağışlamayacağıq".

Mətbuat Şurasının Şikayətlər üzrə Komissiyasının iclası keçirilib

Mətbuat Şurasının Şikayətlər üzrə Komissiyasının növbəti iclası keçirilib. Şuradan SİA-ya verilən məlumata görə, iclasda ilk olaraq Beyləqan rayon sakini Yaşar Səfərovun "Tendensya.com" və "Milliyol.az" saytlarına qarşı şikayəti araşdırılıb. Şikayətçi tərəf bildirib ki, artıq hər iki saytın təmsilçiləri onunla əlaqə saxlayıblar və problemin aradan qaldırılması üçün razılıq əldə olunub. Şikayətçi müraciətini geri götürüb. "A Servise Group" MMC-nin direktoru Aysel Rəhimovanın "Şərq" qəzetinə qarşı şikayətini araşdıran komissiya üzvləri müəyyən ediblər ki, qəzet bəlli şirkət barədə material hazırlayarkən, etik kodeksin standartlarını gözləyib, balans prinsipinə əməl edib, şirkət təmsilçilərinin mövqeyini də dərc edib. Bu baxımdan şikayət ərizəsində qaldırılan iddia əsassız sayılıb. Bakı şəhər sakini Xəliq Abbasovun "Qafqaz" Xəbər Agentliyinə qarşı şikayətinin paralel olaraq məhkəmə müstəvisində də araşdırıldığı müəyyənənib. Buna görə də komissiya məsələyə baxmayıb. Ağstafa rayon sakini Quliyeva Şəlalə Fuadın qızının "Həqiqət güzgüsü" qəzetinə qarşı müraciətini araşdıran komissiya üzvləri bildiriblər ki, Şura bu quruma daha əvvəllər ünvanlanmış şikayətlərdəki haqlı motivləri əsas tutaraq "Həqiqət güzgüsü" qəzetinin adını özünün "qara siyahı"sına daxil edib. Bununla əlaqədar şikayətçi tərəfə ətraflı məlumat və tövsiyələr verilib.

"Haakan foods" şirkətinin prezidenti Yavuz Həsənovun "azeronews.com" portalı ilə bağlı müraciətini araşdıran komissiya rəyə gəlib ki, bəlli yazıda etik kodeksin bütün prinsipləri ciddi şəkildə pozulub. Bu baxımdan məsələnin geniş şəkildə araşdırılması "Reket jurnalistika"ya qarşı mübarizə Komissiyasına həvalə edilib.

Mərkəzi Bank iri nominallı əskinasların dövriyyəyə buraxılmasının psixoloji təsirlərini minimumlaşdırmalıdır

Bildiyimiz kimi, gələn aydan etibarən Azərbaycanda dövriyyəyə 200 manatlıq əskinaslar buraxılacaq. Mərkəzi Bankın sədri Elman Rüstəmov qeyd edib ki, dövriyyədə olan nağd pulun strukturunda baş verən dəyişiklikləri nəzərə alaraq, eləcə də, nağd pul sferasında səmərəliliyin yüksəldilməsini təmin etmək üçün yeni 200 manatlıq pul nişanının tədavülə buraxılması barədə qərar qəbul edilib.

Dövriyyəyə 200 manatlıq əskinasların buraxılacağına iqtisadçı-alim Vüqar Bayramlı SİA-ya açıqlamasında münasibət bildirib.

"Böyük əskinaslar dövriyyəyə buraxılan zaman ən böyük narazılıqlardan biri həmin iri nominallı əskinasın inflyasiya yaradıcı effektinin güclü olması və eyni zamanda, milli valyutanın alıcılıq qabiliyyətinin aşağı düşməsinə səbəb olmasındır. Sözsüz ki, iri nominallı əskinaslar pul dövriyyəsinə optimallaşdırması, eləcə də, pulların yığılma vasitəsi kimi milli valyutadan istifadə imkanlarını genişləndirir və bu tip müsbət təsirləri var. İri əskinaslara olan tələbin ödənilməsi, həm də, təbii ki, yığımların optimallaşdırılması baxımından vacibdir. Amma eyni zamanda, burda, təbii ki, iri nominallı əskinaslar dövriyyəyə buraxıldığı üçün Mərkəzi Bank tərəfindən inflyasiya səviyyəsinin tənzimlənməsi, eyni zamanda, pulun alıcılıq qabiliyyətinin aşağı düşməməsi ilə bağlı, alıcılıq qabiliyyətinin aşağı düşməsinin qarşısının alınması ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsinə ehtiyac var. Nəzərə alsaq ki, iri nominallı əskinaslar, bütövlükdə, istehlak bazarına psixoloji təsir göstərir və psixoloji olaraq istehlak bazarında qiymətlərə, qiymətlərin bahalaşmasına gətirib çıxarır. Bu baxımdan, təbii ki, Mərkəzi Bank tərəfindən bu psixoloji təsirlərin aradan qaldırılmasının minimumlaşdırılması olduqca vacibdir. Təbii ki, bu psixoloji təsirlər vardır və düşünürəm ki, xüsusən, inflyasiya yaradıcı effekti kifayət qədər yüksəkdir. Amma Mərkəzi Bank həm pul dövriyyəsinin tənzimləməklə iri nominallı əskinasların inflyasiya yaradıcı effektini azalda bilər. İri nominallı əskinasların dövriyyəyə buraxılmasının qiymət artımlarına, eləcə də, manatın alıcılıq qabiliyyətinin aşağı düşməsinə təsirlərini minimumlaşdırma bilər. O baxımdan, Mərkəzi Bankın fəaliyyəti çox önəmlidir və Mərkəzi Bank, birmənalı şəkildə, mövcud imkandan istifadə etməklə iri nominallı əskinasların inflyasiyaya təsirlərini minimumlaşdırmaq imkanlarına malikdir."

İnam HACIYEV

"Leyli və Məcnun" operasının səhnəyə qoyulmasının 110 illiyi qeyd olunub

Marionet Teatrında "Leyli və Məcnun" operasının səhnəyə qoyulmasının 110 illiyi qeyd olunub. İçərişəhər Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsindən SİA-ya bildirilib ki, tamaşanın nümayişi Marionet Teatrının bədii rəhbəri və direktoru Tərhan Qorçu tərəfindən təşkil edilib. Tədbirdə Əməkdar İncəsənət Xadimi İlham Rəhimli, Xalq Artisti Mənsur İbrahimov, Əməkdar Artist Salman Qənbərov, Ceyran Mahmudova, Kamil Dadaşzadə, Raya Abbasova və başqaları iştirak ediblər. Çıxış edənlər ilk Azərbaycan operasının yaranma və inkişaf tarixindən, teatr sənətinin inkişafında oynadığı roldan danışdılar. İslam dünyasında ilk opera hesab olunan bu əsər ilk dəfə 1908-ci ildə Hacı Zeynalabdin Tağıyevin teatrında səhnəyə qoyulub.

Rüstəm İbrahimbəyov mənəviyyatsız və əxlaqsız olduğunu sübut etdi

"Milli Şura"nın fəxri sədri Rüstəm İbrahimbəyov "Qafqaz üçlüyü" adlı qondarma film çəkib. Bu filmdə azərbaycanlıları aşağılayıb, qorxaqlıqda ittiham edib, erməniləri isə daha güvənli tərəfdaş kimi təqdim edib. Söz yox ki, Rüstəm İbrahimbəyovun belə bir film çəkməsinin arxasında Ermənistan xüsusi kəşfiyyat orqanlarının, eləcə də, Rusiyanın hansısa qaranlıq dairələrinin göstərişi və ya sifarişli dayanır. Söhbət etdiyimiz müsahiblərimizdə R.İbrahimbəyovun öz millətinə qərəzli yanaşma nümayiş etdirməsində erməni lobbisinin xüsusi rolunun olduğunu bildirdilər.

Böyük Qurtuluş Partiyasının sədri, millət vəkili Fazil Mustafa: "Bu, kəşfiyyat orqanlarının verdiyi tezislər əsasında yazılan məndir"

Rüstəm İbrahimbəyovun mövqeyi, həqiqətən, acınacaqlı mövqedir. Bu acınacaqlı mövqə təkə onun erməni tezislərini bu cür vicdansız formada müdafiə etməsi deyil. Yəni söhbət xalqın tənqidindən getmir, xalqın hansısa bir nümayəndəsinin xarakterinin aqressivliyinin göstərilməsində də getmir. Burada sanki rus kəşfiyyatının istiqamətləndirdiyi yöndə bir erməni simpatiyası yaratmaq üçün çalışmadan söhbət gedir. Ədəbiyyatçı istənilən vaxt belə neqativ təzahürləri öz əsərində cəmləndirə bilər. Yazıçının vicdanı onunla müəyyən olunur ki, o, hər iki tərəfə humanizm ideyaları ilə yanaşaraq, hər iki tərəfdə hansısa aqressiv elementlər varsa, onu paralel şəkildə göstərməklə bunun insan humanizminə uyğun gəlmədiyini ifadə edə bilər. Ola bilsin ki, lap Azərbaycanın haqlı davasını müdafiə etməsin, haqlı mövqeyini göstərməsin. Əkrəm Əylislinin "Daş yuxular" əsərində də eyni motiv qabarırdı. Rüstəm İbrahimbəyovun filmində öz xalqını bir-birini ittiham edərək, digərinin alicənablığını göstərməkdən böyük naşılıq, nadanlıq və qərəzlilik ola bilməz. Ona görə də, burada, məhz o nadanlığı görəndə, üzülürsən ki, bu qədər yetkin səviyyəyə çatmış bir yazar süjetini özünün vicdan parametrləri ilə təqdim edə bilmir. Yəni burada, heç olmasa, paralellik, göstərmək lazımdır. Öz xalqını aşağılayaraq başqasının üstünlüyünü göstərən bir mövqə sərgiləmək, bu, açıq-aşkar artıq ədəbi mətn deyil, siyasi məndir. Ədəbi mətn olsa, buna normal yanaşmaq olar. Hətta deyək ki, bir azərbaycanlının mənfi obrazını yaratdığı erməni kontekstində etməsəydi, yenə də

buna bədii mətn kimi baxmaq olardı. Amma bunu ermənilərlə müqayisə, ermənilərlə rəqabət kontekstində verəndə, birbaşa demək olar ki, bu, kəşfiyyat istiqamətidir. Həm də bu, birbaşa Rüstəm İbrahimbəyov adlı Rusiyanın səviyyəsiz bir kəşfiyyat qurumunun təmsilçisinin yaratdığı ictimai rəyden başqa bir şey deyil. Ona görə də, bu, həqiqətən, üzücü bir məsələdir. Hər halda, bir yazının, bütün hallarda, linç edilməsinin həmişə əleyhinə olmuşam. Əkrəm Əylisli mövzusunda da bu cür yanaşmışam ki, yazıçının dəyəri başqadır. Yazar cəmiyyəti də tənqid edə bilər, belə fikirlər səsləndirə bilər. Məhz bu kontekstdə göstərmək, bu, artıq bədii mətn deyil, siyasi məndir. Bu kəşfiyyat orqanlarının yönləndirdiyi, verdiyi tezislər əsasında yazılan məndir və yaxud da onların gözüne girmək, onlara yaltaqlanmaq, özünün sadıqlığını göstərmək üçün verilən bir məndir.

Azərbaycan Sosial Demokratik Partiyasının sədri, millət vəkili Araz Əlizadə: "Rüstəm İbrahimbəyov üçün pul hər şeydir"

- Bu, onu göstərir ki, Rüstəm İbrahimbəyov əsərlərindən, yazdıqlarından fərqli olaraq, millətine, dövlətinə düşmən kəsilən şəxsdir. Rüstəm İbrahimbəyov üçün pul

hər şeydir. Baxın görün, pula görə, onun bütün dostları ilə münasibətləri pozulub. Azərbaycanda nüfuzunu itirdi və buna görə də, Azərbaycan xalqına şər-böhtan atır. Deməli, R.İbrahimbəyov mənəviyyatsız bir insan imiş. Ona görə deyirlər ki, çox vaxt yazıçının və şairin xasiyyətini, simasını bilməsən daha yaxşıdır. Çünki əsərlərindən ayrı şey çıxır.

Jurnalistlərin Həmkarlar İttifaqının sədri Müşfiq Ələsgərli: "Açıq, bu qədər rəzil hərəkəti şərh etməyə ifadə tapmaqda çətinlik çəkirəm"

- Rüstəm İbrahimbəyovun bu hərəkəti 2 kontekstdən şərh etmək olar. Birinci kontekst odur ki, tarixə yanlış baxır, həqiqətləri danır. Ermənilər tarixən təkə Azərbaycan xalqı ilə problem yaşamayıblar ki?! Onlar harada olublarsa, həm yaşadıkları dövlətə, qonşu olduqları xalqlara, həm də özlərinə problem yaradıblar. Ermənilərin öncə Bizansdan, sonra Osmanlıdan qovulmaları təsadüfi deyil. Yəni bu xalqın öndə

gedənlərinin yanlış, şovinst siyasətləri həmişə problem doğurub. Bunu nə Rüstəm İbrahimbəyov, nə də başqa biri təkzib edə bilməz, çünki tarixdə bu faktı isbat edən yüzlərlə tarixi sənəd var. İndi Rüstəm İbra-

himbəyovun erməniliyi "mələk kimi" təqdim etməsi tarixin özünün saxtalaşdırılmasıdır. Məsələnin ikinci tərəfi odur ki, ermənilər Azərbaycan xalqına qarşı qəddar davranıblar, torpaqlarımızı işğal ediblər, soydaşlarımızı soyqırımına məruz qoyublar. Bunlar uzaq keçmiş deyil ki, unudulsun, yaxud saxtalaşdırılsın və ya dəyişdirilsin. Bunlar son 200 ilin prosesləridir və real dəlillərlə sübut olunur. Özünü azərbaycanlı adlandıran şəxs buna necə laqeyd qala bilər?! İnsan özü-özünü, milli kimliyini necə dana bilər, necə pisləyə bilər?! Açıq, bu qədər rəzil hərəkəti şərh etməyə ifadə tapmaqda çətinlik çəkirəm.

ADP sədri Sərdar Cəlalov: "Rüstəm İbrahimbəyov filmi ilə nə demək istəyir?"

- Erməni yazıçısı Rafinin öz xalqı haqqında dediyi bir fikri var, ermənilər toyuqdan da qorxaqdırlar, alçaqdırlar, kölədirlər. R.İbrahimbəyov da ədəbi mühitin insanı

olduğu üçün, məsələlərə o prizmadan yanaşsın, bu da, haqlı olaraq, ictimai narazılıqlar yaradıb. Bəzən başqalardan fərqlənməyə çalışanlar olur. R.İbrahimbəyovu da o insanlardan hesab etmək olar. Əkrəm Əylisli "Daş yuxular" əsərində erməni soyqırımını düzgün işıqlandırmadığına görə, mən onun özünə də demişəm ki, sən əgər desəydin ki, ermənilər bizimkiləri qırdı, bizimkilər də onları qırmaqla fəxr edirdi, başa düşülərdi ki, söhbət nədən gedir. Amma sən erməni qırğınına elə təsvir etmişən ki, guya azərbaycanlılar qırğın törədib, bu da Dağlıq Qarabağdakı erməni separatçıların əlində ideoloji bir silahdır. Mən o kino-ya baxmamışam. Bu baxımdan, tam şəkildə deyə bilmərəm ki, Rüstəm İbrahimbəyov filmi ilə nə demək istəyir.

Prezident Yanında QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasının üzvü, Sağlam İnkişaf və Maarifləndirmə İctimai

Rüstəm İbrahimbəyov mənəviyyatsız və əxlaqsız olduğunu sübut etdi

Birliyinin sədri Anar Xəlilov:
“Bunun bir adı var:
xəyanət”

- 2013-cü ilin prezident seçkilərində Rüstəm İbrahimbəyovun Rusiyanın bəzi dairələrinin sifarişli ilə “Milli Şura” tərəfindən namizədliyi irəli sürüldüyündən, o, Azərbaycan ictimaiyyətinə tanış simadır. İbra-

himbəyov o zaman da, konkret olaraq, “5-ci kolon” adlanan qüvvələrin namizədi kimi Rusiyanın tapşırığını yerinə yetirirdi. Rüstəm İbrahimbəyov bu filmin ssenari müəllifi kimi də Rusiyanın hansısa qaranlıq qüvvələrinin sifarişini yerinə yetirməsi aydındır. Həmin qaranlıq qüvvələrin də, Rusiyanın Ermənistanın müttəfiqi olmasını nəzərə alsaq, onun kimə xidmət etməsi şübhə doğurmur. Öz millətini alçaltmaqla kənar qüvvələrin yanında xalq qazanmaq heç kimə uğur gətirmir, bunun bir adı var: xəyanət. Azərbaycan torpaqlarının xaincəsinə ermənilər tərəfindən işğal olunduğu bir vaxtda Xocalıda dinc insanların vəhşicəsinə qətlam edildiyi bir dövrdə, milyonlarla azərbaycanlının öz dədə-baba torpaqlarından qovulduğu bir zamanda, erməniyə öz əsərində yüksəltmək və millətini aşağılamaq utancvericidir. Rüstəm İbrahimbəyov kimilər vaxtilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin çökməsində də xidmət göstərmişdilər. Məhz xidmət göstərdikləri dairələr onları 37-ci ildə güllələdi. Rüstəm İbrahimbəyov kimi bu gün də bu yolu tutan insanlar tarixin cəzasını alacaqlar. Azərbaycan xalqı bu cür sapı özümüzdən olan baltaları çox görüb, amma həmişə də qalib gəlib. Bu addım azərbaycanlı adına yaraşmayan bir addımdır və mən bir şuşalı kimi bunu qətiyyətlə pisləyirəm.

“Ağ” Partiyasının sədri Tural Abbaslı: “Məsələnin kökündə çox passiv pul və şöhrət amili dayanır”

- Bu cür yazılar və filmlər, adətən, ya keyriyyə fondlar adından və ya Qeyri-Hökumət Təşkilatları xəttindən, ya da hansısa guya barişdirici təşkilatlar tərəfindən sifariş ediləndə yazılır və yaxud Rüstəm İbrahim-

bəyov sayağı film çəkilir. Satılmağa öyrən-cəli olan adama bəlli bir miqdarda paranın

üzün göstərsən, nə desən edər. Rüstəm İbrahimbəyov qısa müddətdə istər siyasi, istərsə də şəxsi kimliyini Azərbaycan xalqına tanıdıb. Bu məxsusi tendensiyalardır, fərqlənmək və yaxud da, belə deyək, beynəlxalq arenada tanınmaq üçün atılan uğursuz addımlardandır. İndi bəziləri Nobel mükafatına iddialıdır. Türkiyəli yazar Orxan Pamuk ənənəsi var. Bu kimi addımlar atanda ayrı-ayrı dövlətlərin və beynəlxalq təşkilatların bu cür addımları qiymətləndirəcəkləri düşünülür. Nümayəndəsi olduğun xalqı bu və ya digər formada aşağılayırsansa, demək, orada sevgidən söhbət gedə bilməz, yəni burada, yəqin ki, nifrət faktoru da var. O, həm də kompleks də yaşayır. Yeni özünü Rusiya cəmiyyətində azərbaycanlı kimi, Azərbaycan türkü kimi təqdim olunmasında kompleks yaşayır. Bu cür aşağılayıcı filmlərlə özünün bizlərdən biri olmadığını və Rusiya cəmiyyətinin tərkib hissəsi olduğunu sübut etmək istəyi ilə bağlıdır. Amma yenə qeyd edirəm ki, məsələnin kökündə çox passiv pul və şöhrət amili dayanır. R.İbrahimbəyovun azərbaycanlıları təhqir edən filmə görə, “Milli Şura” rəhbərliyinin susqunluq göstərməsini onların çıxılmaz durumda olmaları ilə əlaqələndirdim. Bilirsiniz, bir zaman mən “Milli Şura”nın üzvlərindən biri olmuşam. Elə həmin dövrdə də, Rüstəm İbrahimbəyovun prezidentliyə namizədlik məsələsi ilə bağlı adı hallananda da, o, uyğun olmayan siyasi bəyanatlar verir, fikirlər səsləndirirdi. Bu xarakterli insanın seçki bitdikdən sonra, onun “Milli Şura”nın fəxri sədr olması məsələsi müzakirə olundu, biz buna qəti etirazımızı bildirdik. Amma hazırda “Milli Şura”da olan Əli Kərimli, Cəmil Həsənli və digərləri öz iddialarını irəli sürdürlər və reallaşdırdılar da. Müsavatın o qurumdan çıxmasının səbəblərindən biri də R.İbrahimbəyovun fəxri sədr olmasına etirazımızla bağlı idi.

Azərbaycan Gənc Alim, Aspirant və Magistrlər Cəmiyyətinin sədri, fəlsəfə doktoru İlqar Orucov:
“O, Ermənistan xüsusi xidmət orqanlarının əlində alətə çevrilib”

- Rüstəm İbrahimbəyov adıçəkilən film-də öz mahiyyətini ortaya qoyub və öz xalqına, dövlətinə olan nifrətini, kinini-küdurətini

ifadə edib. Biz artıq ikinci dəfədir ki, bu dövlətin çöreyini yemiş və onun bütün imtiyazlarından bəhrələnmiş və sonra xalqına yuxarıdan aşağı baxan, onu aşağılayan, təhqir edən, milli təəssübkeşlik hissələrini itirmiş “yazıçı” görürük. Rüstəm kimilərin aqibəti məlumdur və bu kimi canlılar sağ ikən ölü canlardır. Bundan böyük rəzalət olarmı? Təbii ki, yox və inanmıram ki, o özü də bunun fərqi olmadığını. Belə olduğu təqdirdə, bəs

nə baş verir? Nədir bu cür ünsürlərin xalqın hissələri ilə oynamasına gətirib çıxaran? Fikrimcə, burada bir neçə nüans var. Birincisi, İbrahimbəyov illərdir Rusiyada yaşayır və onun bu hala düşməsinə də bu faktor mühüm yer tutur. Görünür, o, müəyyən dairələrin və xüsusilə də, Rusiyanın və hətta istisna deyil ki, Ermənistan xüsusi xidmət orqanlarının əlində artıq alətə çevrilib. Hələ 2009-cu ildən bu adam öz xalqını və dövlətini hədəf kimi seçmişdir. 2013-cü ildə Rusiyadakı bəzi qüvvələrin əli ilə Azərbaycanda hakimiyyətə gəlmək iddiasını ortaya qoydu. Ömründə siyasətlə məşğul olmamış birisi necə oldu birdən-birə siyasətə qoşuldu? Bədnam “Milli Şura” ideyasının müəlliflərinin izinin haralara qədər gedib çıxdığını hamı artıq yaxşı bilir. İbrahimbəyov kimilər, sadəcə, alətdirlər, onlar heç vaxt lider olmayıblar və liderlik dəyərləri bu cür insanlarda mümkün də deyil. İbrahimbəyov özündə cəsarət tapmayıb, 2013-cü ildə həbsdən qorxmayıb, Bakıya gəlirdi. Və bu gün təqdim etdiyi filmdəki qorxaq obrazı elə onun özüdür. Bu gün Azərbaycan xalqı üçün Əkrəm Əylisli haradadırsa, Rüstəm İbrahimbəyov da artıq oradadır. Bu adam özünə lənəti özü qazandı və inanmıram ki, bu xalq bir də onu bağışlasın. Bu film xalqımızın əleyhinə işləyəcək güclü bir silahdır. Təəssüf ki, illərlə bu silahdan düşmən tərəfi istifadə edəcək. Erməni xalqı ilə qonşu olmaq bir tale işidir və münaqişə həll olunacağı təqdirdə, torpaqlarımız qeyd-şərtsiz azad olunandan sonra bu iki xalq yenidən dinc qonşuluq şəraitində yaşamaqda davam edəcək. Biz indiyədək əbədi düşmən olan iki dövlət və iki xalq görməmişik. Əlbəttə, qorxaq və kəmfürsət erməni xislətini yaddan çıxarmaq olmaz. Birbaşa separatçı və millətçilik azarına tutulmuş ermənilərin göstərişi ilə həm Əkrəm Əylisli, həm də Rüstəm İbrahimbəyov bilərəkdən, məqsədli şəkildə bu cür addımları atmaqla, əslində, barışın, sülhün və birgəyaşayışın mümkünsüzlüyünü ifadə edirlər. İnanmıram ki, bu yaşda və bu başda olan hər iki milli dönük nə etdiklərinin fərqi olmadığını. Fərqi deyirlər və hər şey konkret ssenari əsasında, məqsədli şəkildə baş verir.

“Milli Şura”nın üzvi Eldəniz Quliyev: “Təəssüf ki, mən o filmə baxmamışam”

- Təəssüf ki, mən o filmə baxmamışam. Bununla belə, onu deyə bilərəm ki, Rüstəm İbrahimbəyov kifayət qədər məlumatlı adamdır. Şübhəli məqamlardan qaçan və

onları özünə yaxın buraxmayan şəxsdir. İnanırdı deyil ki, Rüstəm İbrahimbəyov bilərəkdən hansısa qaranlıq dairələrin istək və arzularının icraçısına çevrilsin. Tam şəkildə isə filmə baxdıqdan sonra geniş formada öz fikirlərimi bildirəcəyəm.

GÜLYANƏ

Seymur Orucov:
“Film Rüstəm İbrahimbəyovun əsl xislətini ortaya qoydu”

“Mən üzümü vaxtilə Rüstəm İbrahimbəyovun “milli şura”nın rəhbəri olanda onu müdafiə edən insanlara, gənclərə tuturam. Biz deyəndə ki, bu anti-milliy şura, Azərbaycanda milli-dəyərlərinə sığmayan hərəkətlərlə məşğuldur, bizə inanmırıqlar”. Bunu SİA-ya açıqlamasında Yeni Azərbaycan Partiyası Siyasət Şurasının üzvü, hakim partiyanın Gənclər Birliyinin sədri Seymur Orucov deyib.

YAP GB sədrinin sözlərinə görə, bu insanlar erməni qüvvələrinin nümayəndələridir və bizə zaman-zaman həyasızcasına hücumlar ediblər: “Tarix isbat etdi ki, Rüstəm İbrahimbəyov Azərbaycan xalqının, millətinin düşmənidir. Bu insan Azərbaycan dövlətini, tarixini satmağa hazır olan bir şəxsdir. İbrahimbəyovun çəkmiş olduğu “Qafqaz üçlüyü” filmində erməni obrazını yüksək tutması, erməni gəncinin üstünlüyünü Azərbaycanda göstərməsi onun əsl xislətini ortaya qoydu. Mən onu müdafiə edənlərə deyirəm ki, siz yenə həyasızcasına onu müdafiə edəcəksiniz?”

BAXCP rəsmisi:
“İbrahimbəyovun bir adı var, satqın”

“İbrahimbəyov milli satqınlarımızdandır. Bu, onun alınına vurulmuş möhürdür. Filmə azərbaycanlıları vəhşi, qorxaq, qaragüruh kimi göstərən adam nə olmalıdır ki?! Utanmadan göstərir ki, guya biz dinc erməni ziyalisini linç edən bir xalq olmuşuq”. Bunu SİA-ya Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədr müavini Niyaməddin Orduxanlı deyib. Onun sözlərinə görə, sanki ermənilər bizim deyil, biz ermənilərin soyunu qırıb tükətməyə çalışmışıq: “Axı bütün dünya qəbul edir ki, bizim torpaqlarımızı işğal edən, Xocalı kimi faciəni bizim xalqa yaşadan məhz ermənilərdir. Satılmış İbrahimbəyov isə, bunun əksini yazır, çəkir və dünyaya göstərir. Bunun adı nə nədir? Yaramazlıq! Bu gün Ermənistanda bir nəfər azərbaycanlı yaşamır və buna ermənilər imkan da verməz. Ancaq Azərbaycanda rəsmi olaraq 30 000 erməni yaşayır. Kimdir vəhşi xalq?! İbrahimbəyov bütün bunlardan sonra öz soyadını dəyişməlidir. İbrahimyan etsə, daha doğru və ədalətli olar. Vaxtilə bu adam Rusiyanın layihəsində əsas rol almışdı və radikal müxalifətin bütün təmsilçilərini bu oyuna cəlb etmişdi. Bu gün də o, “Milli Şura”nın fəxri sədridir. Bütün cəmiyyət onun bu filiminə kəskin etiraz edir, partiya yetkiləri, QHT sədriləri, tanınmış jurnalistlər, fəallar, yüz minlərlə facebook istifadəçiləri, ancaq hələ də Cəmil Həsənli, Əli Kərimlinin səsi çıxmır. Görünür, onlar da Rüstəm İbrahimyanın fikirləri ilə razıdırlar”.

Azərbaycanın iqtisadi qüdrəti artmaqdadır

Hər bir ölkə iqtisadi integrasiya axınlarına qoşularaq, öz istehsal gücünü, istehsalın səmərəliliyini və nəticədə əhalinin ümumi rifah səviyyəsini artırmağa çalışır. Sırr deyil ki, beynəlxalq əmək bölgüsünün üstünlüklərindən maksimum istifadə edilmədən, xarici iqtisadi əlaqələrin bütün formaları intensiv şəkildə genişləndirilmədən ölkə iqtisadiyyatının inkişafında əsaslı dönüş yaratmaq mümkün deyil. Hətta dünya ölkələrindən heç biri öz inkişafını xarici ölkələrdən təcrid olunmuş şəkildə təmin edə bilməz. Məhz bu səbəbdən, ölkələr öz aralarında beynəlxalq və regional səviyyədə iqtisadi əlaqələr yaratmaqda maraqlıdır.

Digər suveren ölkələr kimi, Azərbaycan da müstəqillik əldə etdikdən sonra xarici iqtisadi siyasətini artıq öz müəyyən etməyə başlayıb. Bu siyasətin uğurla həyata keçirilməsinə ölkəmizin Asiya və Avropanın kəşiməsində çox əlverişli coğrafi mövqedə yerləşməsi öz müsbət təsirini göstərir. Azərbaycanda müxtəlif mülkiyyət formalarının inkişafı, eyni zamanda, iqtisadiyyatın yüksək maddi-texniki bazaya malik olması kimi amillər milli iqtisadiyyatımızın beynəlxalq əməkdaşlıqda mövqeyinin daha da artmasına çox böyük zəmin yaradır. Hazırda xarici ölkələrlə hökumətlərarası 59 birgə iqtisadi komissiyası fəaliyyət göstərir və həm bu komissiyalar çərçivəsində, həm də digər formatda əməkdaşlıq davam etdirilir.

Ölkəmizin iqtisadi əlaqələr sahəsində geniş imkanlara malik olması günün reallığıdır

Azərbaycanın xarici iqtisadi əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi, ölkənin iqtisadi potensialının ölkə hüduqlarından kənarında təbliğ və təşviq olunması, qeyri-neft sektoru məhsullarının ixracının təşviqi, həmçinin, genişləndirilməsi, yeni sərmayə imkanlarının araşdırılması həyata keçirilir. Eyni zamanda, Azərbaycanın və xarici ölkələrin dövlət və işgüzar dairələrinin nümayəndələrinin qarşılıqlı səfərləri təşkil olunur, iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiya və işçi qruplarının iclasları keçirilir. Hətta işğal edilən ərazilərimizdə belə, qeyri-qanuni istehsal olunan məhsulların istehsalının və xarici bazarlara çıxışının qarşısının alınması, qlobal və regional iqtisadi təşkilatlar çərçivəsində səmərəli əməkdaşlığın genişləndirilməsi və dərinləşdirilməsinə xüsusi diqqət ayrılır. Məsələn, təkcə 2017-ci ildə 10 ölkə ilə birgə hökumətlərarası iqtisadi komissiyalarının (Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı, Latviya, Litva, Estoniya, Xorvatiya, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Qətər, Tacikistan, Vyetnam və Qazaxıstan) və 1 ölkə (Almaniya) ilə işçi qrupunun iclasları keçirilib.

Azərbaycanın iqtisadi inkişafı beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətindən kənar deyil və ölkəmizin iqtisadi əlaqələr sahəsində geniş imkanlara malik olması günün reallığıdır. Hazırda neft ixrac edən ölkə olaraq, Azərbaycanın bir sıra dünya ölkələri ilə, eləcə də BP kimi dünyaca məşhur şirkət ilə əlaqələri mövcuddur. Bu əlaqələr sayəsində ölkəmiz neft ixracını həyata keçirir və bu da, öz növbəsində, büdcə gəlirlərinin artırılmasına öz töhfəsini verir.

Əhəmiyyətli layihələr rifahın yüksəlməsinə,

təhlükəsizlik və sabitliyə böyük töhfə verir

Beynəlxalq ekspertlər Azərbaycanın geosiyasi rolunun artmasında enerji və neqliyyat layihələrinin önəminə böyük diqqət yetirirlər. TAP, TANAP, Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum, "Cənub qaz dəhlizi" kimi əhəmiyyətli layihələrin reallaşmasının qlobal səviyyədə insanların rifahının yüksəlməsində ciddi rol oynadığı vurğulanır. Bu kimi layihələrin təhlükəsizlik və sabitliyə böyük töhfə verdiyi ifadə edilir. Ölkəmizin həyata keçirdiyi yol infrastrukturunu keyfiyyətin reyting göstəricisinə görə Avropa və MDB dövlətlərinə nümunədir. Son illər bu istiqamətdə reallaşan tədbirlər respublikamızın iqtisadi qüdrətini daha da artırmaqla, təhlükəsizliyin təmin olunmasında və müstəqilliyimizin daha da möhkəmləndirilməsində böyük rol oynamaqdadır.

Dövlət müstəqilliyimizin məhsulu olan "İpək yolu" strategiyası da ölkəmizin iqtisadi əlaqələrinin inkişafı deməkdir. Xüsusilə, vurğulamaq yerinə düşərdi ki, bu Ümummilli Lider Heydər Əliyevin uzaq görən, uğurlu iqtisadi siyasətinin nəticəsidir. Ağır sosial-iqtisadi vəziyyətin hökm sürdüyü, keçmiş təsərrüfat əlaqələrinin qırıldığı, neqliyyat-iqtisadi blokadanın davam etdiyi, Avropa və dünya bazarına çıxışın olmadığı dövrdə, müstəqilliyin ilk illərində Avropa Komissiyasının müstəqillik əldə etmiş ölkələr üçün hazırladığı TRASEKA layihəsi və ölkə rəhbərliyinin bu layihəni qətiyyətlə dəstəkləməsi, dövlətçiliyimizin qorunması və onun iqtisadi və siyasi cəhətdən möhkəmləndirilməsi üçün geniş imkanlar açdı. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi və Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən məqsədyönlü və kompleks tədbirlər sayəsində "Tarixi İpək Yolu"nun bərpası reallaşmaqla, geostrateji və geosiyasi əhəmiyyəti daha da artan Azərbaycan Şərqlə-Qərb arasında strateji körpü rolunu oynayan əlverişli tranzit əhəmiyyətli ölkəyə, Cənubi Qafqazın lider dövlətinə çevrildi.

Azərbaycanın iqtisadi inkişafını gözü götürməyən qüvvələr daim ölkəmizin uğurlarına kölgə salmağa çalışsalar da, müxtəlif qarayaxma kampaniyalarına əl atsalar da buna nail ola bilməzlər. Çünki ölkəmiz artıq ötən əsrin sonlarındakı yenicə yaranmış, əlaqələrdən məhrum olmuş, blokadaya alınmış, imkanları məhdudlaşdırılmış dövlət deyil və iqtisadi qüdrəti hamıya bəlli olan güclü, qüdrətli dövlətdir. O, iqtisadi qüdrəti ki, hələ də durmadan və mütəmadi olaraq artmaqdadır. Azərbaycanın müstəqillik tarixində bir-birinin ardınca bir sıra iri miqyaslı layihələrə, beynəlxalq uğurlara imza atması, zəngin təcrübədən, iqtisadi inkişafdan xəbər verir. Belə layihələrin reallaşdırılması, həmin layihələrdən faydalanan bütün ölkələr arasındakı əməkdaşlığın daha da dərinləşməsinə və Azərbaycanın iqtisadi qüdrətinin artmasına, beləliklə də, gələcək inkişafına zəmin yaradır.

İnam HACIYEV

Cocuq Mərcanlı kəndində tikinti bumu yaşanır - "Əl-Cəzirə"

Cocuq Mərcanlı kəndində tikinti bumu yaşanır. SİA-nın Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fonduna istinadən verdiyi məlumata görə, bunu "Əl-Cəzirə"nin jurnalisti işğaldan azad edilmiş Cocuq Mərcanlı haqqında yazısında qeyd edib. Müəllif bildirib ki, bu gün Azərbaycanın Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndində tikinti bumu yaşanır: "Ötən il ərzində məktəblər, idman obyektləri və yeni tikilmiş məscidin yanında evlər salınıb və onların sayı artırılır. Ölkənin geniş qaz və neft ehtiyatları, infrastruktur və mənzil layihələrinin olması Azərbaycanda müşahidə olunan ümumi mənzərədir, lakin Cocuq Mərcanlının bərpasını vacib edən onun yerləşdiyi mövqedir". Jurnalist qeyd edib ki, Cocuq Mərcanlı sakinləri Azərbaycanın 1,2 milyondan çox qaçqın və məcburi köçkün əhalisinin bir qismidir. Münaqişə nəticəsində itkin düşənlər, həyatını itirənlər, məcburi köçürülənlər, torpağını itirənlər məhz azərbaycanlılar idi. Azərbaycan torpaqlarının təxminən 20 faizi işğal altındadır. Yalnız Dağlıq Qarabağ bölgəsi deyil, Kəlbəcər, Laçın, Qubadlı, Cəbrayıl, Zəngilan, Ağdam və Füzuli də işğal altındadır. Hazırda bu ərazilərdə etnik azərbaycanlı yoxdur. Onun sözlərinə görə, 20 ildən artıqdır ki, məcburi köçkünlər separatçılar tərəfindən ələ keçirilən evlərinə və torpaqlarına dönməyə ümid edir: "2016-cı ilin aprel ayında ilk dəfə olaraq Azərbaycan hərbiçilərinin dördgünlük müharibədə erməni silahlı qüvvələrini əzib onları geri çəkilməyə vadar etməsi ilə təxminən 20 kv.km ərazi Azərbaycanın nəzarəti altına keçdi. Cocuq Mərcanlı müharibə zamanı Azərbaycan əsgərləri tərəfindən tamamilə geri qaytarıldı. Beləliklə, iki ildən artıqdır ki ilk dəfə olaraq az sayda azərbaycanlı ermənilərin işğal etdiyi torpaqlara qayıtdı və 1994-cü ildən etibarən ilk dəfə olaraq nəzarət xətti dəyişdi". Müəllif yazır ki, Cocuq Mərcanlıdan təxminən bir neçə kilometr şimalda, 1990-cı illərdə atəşə tutularaq dağıdılmış Füzuli rayonunun Aşağı Əbdürrəhmanlı kəndinin çobanyastığı sahələri ilə və dağınlarla əhatə olunmuş qəbiristanlığı var. O qeyd edir ki, 2017-ci ilin iyul ayında erməni qoşunları yaxınlıqdakı Alxanlı kəndini atəşə tutarkən azərbaycanlı uşaq və onun nənəsi öldürülüb. "Əl-Cəzirə" əməkdaşı bildirir ki, Azərbaycan hökumət məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün yeni şəhərciklərin salınmasına xeyli vəsait sərf edib. Rəsmilər hesab edir ki, 1,2 milyon məcburi köçkün və qaçqının 350 mindən çoxu yeni mənzillərə köçürülüb.

20 minə yaxın müəllim diaqnostik qiymətləndirilmədə iştirak edəcək

respublikanın ümumi təhsil müəssisələrində çalışan 20 minə yaxın müəllim iştirak edəcək. Qiymətləndirməyə ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrində ümumtəhsil fənlərini tədris edən müəllimlər də qatılacaq. Azərbaycan Texniki Universitetinin idman zalında təşkil olunacaq qiymətləndirmənin keçiriləcəyi tarix və saat barədə məlumat istifadəçilərin şəxsi səhifələrinə göndəriləcək. İbtidai sinif müəllimlərinin bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi 26-27 may, digər fənləri tədris edən müəllimlərin diaqnostik qiymətləndirilməsi isə 29 may - 2 iyun tarixlərində keçiriləcək. Namizədlərdən imtahan keçiriləcək ünvana (Azərbaycan Texniki Universiteti, Ayna Sultanova küçəsi 5, "Elmlər Akademiyası" metro stansiyasının yaxınlığı) şəxsiyyət vəsiqələri ilə gəlmələri tələb olunur.

Bakı Şopinq Festivalı zamanı ƏDV-nin bir qismini necə geri almaq olar?

Artıq 24-cü gündür ki, Azərbaycan vətəndaşları və xarici turistlər Bakı Şopinq Festivalının yaratdığı fərşətlərdən faydalanırlar. Festival ən çox ziyarət olunan ticarət mərkəzləri ilə yanaşı, şəhərin müxtəlif ünvanlarında yerləşən mağazaları da əhatə edir. Mağazaların ünvanları ilə festivalın rəsmi saytında <http://bakushopfest.com/our-stores/> keçidi vasitəsilə tanış olmaq mümkündür. Festival çərçivəsində 100 manatdan artıq alış-veriş edən şəxs xərclədiyi məbləğin ƏDV-nin bir qismini geri ala bilər. Bunun üçün o, ilk növbədə şopinq etdiyi mağazaya ƏDV-nin bir hissəsini əldə etmək istədiyini bildirməli və Vergi Hesab Fakturası (VHF) almalıdır. Daha sonra çek, VHF və aldığı məhsullarla (ağır əşyalar istisnadır) təsdiq üçün ƏDV köşkünə yaxınlaşmalıdır. Bakı Şopinq Festivalında iştirak edən mağazalardan alış-veriş edərək Vergi Hesab Fakturası alan alıcılar istənilən ƏDV köşkünə yaxınlaşsın sənədi təsdiqləndirə bilərlər. ƏDV köşkləri Gənclik Mall, 28 Mall, Park Bulvar, Metropark, Nargiz Mall, Port Bakı Mall və Əhmədli qəsəbəsində yerləşən Bravo hipermarketində yerləşir. Vergi Hesab Fakturası təsdiqləndikdən sonra alıcı geri qaytarılacaq məbləği nağd və ya bank kartına almaq seçimi edə bilər. Bundan başqa, Əhmədli qəsəbəsində yerləşən Bravo hipermarketindəki Kapital Bankda "cash by code" fərşətindən yararlanaraq 8 rəqəmli kodu daxil etməklə Kapital Bankın ATM-dən nağd pul ala bilərlər. Bank kartına köçürmə etmək istədikdə isə bank və kart məlumatlarını Vergi Hesab Fakturasının arxasına qeyd edib ƏDV köşkünün yanında olan vergi qutusuna atmaq kifayətdir. Bu halda məbləğ on gündən gec olmayaraq karta köçürüləcək. Alıcı geri qaytarılacaq məbləği nağd almaq istədikdə təsdiqlənmiş Vergi Hesab Fakturası və çeklə birlikdə festivalın müvəkkil banklarından birinin filialına yaxınlaşıb pulunu nağd şəkildə götürə bilər. Şopinq etməyə tələsin! Festivalın bitməsinə 7 gün qalıb. Bakı Şopinq Festivalının müvəkkil bankları, filialları və iş vaxtları barədə məlumatı festivalın rəsmi saytıdan - <http://bakushopfest.com/muvekkil-banklar/> keçidinə daxil olaraq öyrəne bilərsiniz.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti - 100

Şərqi ilk demokratik respublikasının fədailərindən biri - Nəsim bəy Yusifbəyli

Bu gün tariximizin ən şərafətli səhifələrindən biri olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü ildönümü xalqımız tərəfindən yüksək səviyyədə qeyd olunur. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi haqqında" 16 may 2017-ci il tarixli Sərəncamı ilə ölkəmizdə, eləcə də, onun hüdudlarından kənarında tədbirlər keçirilir.

AXC-nin 100 illiyinin ölkəmizdə qeyd olunması azərbaycançılıq məfkurəsinin möhkəmlənməsinə və zənginləşməsinə, həmçinin, gələcək nəsillərin müstəqil dövlətçilik ideyaları əsasında tərbiyə olunmasına xidmət edir. Cəmi 23 ay mövcud olmuş Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Şərqi ilk demokratik müsəlman respublikası kimi tarixə düşüb. Azərbaycanın demokratik qüvvələri, mütəfəkkir şəxsləri, siyasi xadimlərinin yurdumuzun müstəqilliyi, millətimizin azadlığı uğrunda apardığı mücadilə nəticəsində, 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan Demokratik Respublikası - Xalq Cümhuriyyəti elan edildi. Bu yoldan onları heç bir qüvvə sapsıra bilməyib, xalqın rifahı üçün çalışıb, vuruşub və yaşayıblar. Xalqa və dövlətçiliyə bir nümunə olan həmin ziyalıların heyat və fəaliyyət yolları öyrənilir, gənc nəsle çatdırılır. Bu simalar sırasında Azərbaycanın görkəmli dövlət və siyasi xadimi Nəsim bəy Yusifbəylinin ismi də var. Kimdir Nəsim bəy Yusifbəyli? Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin banilərindən və hökumət başçılarından biri. 1881-ci ildə Gəncə şəhərində ziyalı ailəsində anadan olan Nəsim bəy Yusifbəyli orta təhsilini Gəncə Gimnaziyasında alıb. Gəncə klassik gimnaziyasını bitirdikdən sonra 1902-ci ildə Odessa Universitetinin hüquq fakültəsinə daxil olan Nəsim bəy Yusifbəyli təhsil almaqla bərabər, həm də milli azadlıq hərəkatına qoşulub, azərbaycanlı tələbələrin "Həmyerlilər" təşkilatının rəhbərlərindən birinə çevrilib. Universitetdə baş verən hadisələrə görə tədris ocağı bağlanır və fəal tələbələr ciddi təqiblərlə üzləşirlər. Beləcə, N.Yusifbəylinin təhsili yarımcı qalır. O, çar xəfiyələrinin təqibindən yaxa qurtarmaq üçün 1906-cı ildə Krımın Bağçasaray şəhərinə köçüb, böyük tatar mütəfəkkiri və publisisti İsmayıl bəy Qaspiralının "Tərcüman" qəzetində çalışmağa başlayır. Tarixi mənbələrdə qeyd olunur ki, ictimai-siyasi mövzulu məqalələri ilə oxucu auditoriyası qazanan Nəsim bəy Yusifbəyli Qaspiralının qızı Şəfiqə xanım (1886-1975) ailə qurub.

Bu nikahdan Niyazi və Zəhra adlı iki övladı olan Nəsim bəy buradakı təqiblərdən yaxa qurtarmaq üçün İstanbula köçüb, publisistik fəaliyyətlə bərabər, həm də "Türk dənəyi" Cəmiyyətinin təşkilatı ilə məşğul olub. Bir il sonra Vətənə dönüb, Gəncə şəhər bələdiyyəsində çalışıb. 1911-ci ildə "Mədəreseyi-ruhaniyyə" məktəbində çalışıb, "Molla

Nəsreddin" jurnalına və qəzetlərə məqalələr göndərmiş. "Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyəti", "Müsəlmanların Maariflənməsi Cəmiyyəti" və "Aktyorlar Cəmiyyəti"nin fəaliyyətində yaxından iştirak etmiş.

Bu illər ərzində, sözün həqiqi mənasında, Nəsim bəy qısa bir ömrə sığmayan ictimai-siyasi işlər görüb. Mirzə Fətəli Axundovun anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə Gəncədə Azərbaycan dilində ilk kitabxana təsis edib. "Türk Sosial-Federalist İnkilabi Komitəsi" adı ilə fəaliyyətə başlayan təşkilatın əsasında qardaşı Həmid bəy Yusifbəyli, Ələkbər bəy Rəfibeyli, Ələsgər bəy Xasməmmədovla birlikdə "Qeyrat" Təşkilatını yaradıb. Azərbaycanın taleyində son dərəcə mühüm rol oynayan Gəncə Milli Komitəsinin sədri kimi fəaliyyət göstərmiş. Nəsim bəyin həyatında 1917-ci il öz mühüm hadisələri ilə iz qoyub. Belə ki, fevral burjuva inqilabından sonra dərin siyasi-hüquqi təkəkkür sahibi olan Nəsim bəy "Türk Ədəmi-Mərkəziyyət" Partiyasını yaradıb. 1917-ci ilin aprelində Bakıda keçirilən Qafqaz və həmin ilin mayında Moskvada keçirilən Rusiya müsəlmanları qurultaylarında iştirak etmiş.

Rusiya Müəssislər Məclisinə Gəncədən üzv seçilən Nəsim bəy Yusifbəyli 1918-ci il aprelin 22-də elan olunan Zaqafqaziya Demokratik Federativ Respublika

Parlamentdə daxili və xarici siyasət haqqında hökumət proqramı ilə çıxış edən Nəsim bəy Yusifbəyli bildirmiş ki, hökumətin xarici siyasət sahəsində başlıca məqsədi və vəzifəsi böyük dövlətlər Azərbaycanın istiqlalyyətini tanınmasına nail

olmaq, ölkənin ərazi bütövlüyünü qoruyub saxlamaq, daxili siyasət sahəsində isə iqtisadiyyatı dirçəltmək, əhəlinin sosial rifahını yaxşılaşdırmaq, demokratik azadlıqları, o cümlədən, söz, mətbuat, yığıncaq və sair azadlıqları təmin etməkdir. Milli hökumətin Tiflisdən Gəncəyə gəlişinin ilk günlərindən aktiv milli təhsil siyasəti və quruculuğuna başlayan

maarif naziri, böyük ziyalı Nəsim bəy Yusifbəylinin rəhbərliyi ilə Xalq Maarifi və Dini Etiqad Nazirliyinin strukturu təsdiq edilir, ölkədə fəaliyyət göstərən bütün maarif və mədəniyyət ocaqları, məktəblər onun tabeliyinə verilir. Nəsim bəyin maarif sahəsində atdığı ilk addımlardan biri yüksək vəzifələrə azərbaycanlıları irəli çəkməsi olub. Qaynaqlar göstərir ki, 1918-ci ilin təkə avqust ayı ərzində azərbaycanlıların sıx yaşadığı Gəncə, Şuşa, Cavanşir və Zəngəzur qəzalarının xalq maarifi müfəttişliyində çalışan milliyətçə erməni və rus rəhbər maarif işçiləri vəzifələrindən azad edilmiş və onların yerinə milli kadrlar təyin olunmuş.

1918-1919-cu illərdə Gəncə Müəllimlər Seminarıyası milliləşdirilib, Bakıda darülmüəllimin və darülmüəllimat, Nuxada darülmüəllimin açılıb, Zaqatala, Ağdam və Şuşada belə müəssisələrin yaradılması qərara alınıb. Milliləşdirilən məktəblərdə ümumi türk tarixi, təlim rus dilində olan tədris ocaqlarında həftədə 3-4 saat Azərbaycan dili keçirilirdi. Orta təhsilin milliləşdirilməsi reallaşdırılıb, Abdulla Şaiqin təşəbbüsü ilə bütün dərslər rus dilində keçilən Bakı I Realni Məktəbində Azərbaycan dili üzrə üç aylıq kurs açılıb.

Lakin həyat Nəsim bəyə bu işləri davam etdirməyə imkan verməyib. 1920-ci ilin martına qədər baş nazir vəzifəsində çalışmış Nəsim bəy Yusifbəyli aprel çevrilişindən sonra Parlamentin axırıncı iclasından qayıdıb ailəsi ilə son görüşündə: "Fələk məni çox yüksəltdi. Fəqət, indi mən dünyanın ən bədbəxt insanıyam", - söyləyib. 1920-ci ildə Sovet Rusiyası tərəfindən Azərbaycan işğal olunduqdan və kommunist rejimi qurulduqdan sonra Nəsim bəy ona qarşı olan təqiblərdən yaxa qurtarmaq məqsədi ilə mühacirətə getmək üçün Bakını tərk etmiş, lakin 31 may 1920-ci ildə yolda - Kürdəmir uyezdinin Qarxun kəndində müəmmal şəkildə qətlə yetirilmişdir.

Belə mücadiləli ömür yaşayan vətən oğullarını bir amal və bir məqsəd birləşdirmişdir: müstəqil dövlət uğrunda mübarizə. Bu mübarizədə qalib oldular. 23 ay müstəqil dövlətin sevincini yaşayıb, böyük işlər gördülər. Tarix belə insanları unutmur və yaşadır.

Zümrüd BAYRAMOVA

Xaçmazda AXC-nin 100 illiyinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfrans keçirilib

Yeni Azərbaycan Partiyası Xaçmaz rayon təşkilatının nəzdində fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev adına İdeoloji Mərkəzdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə həsr olunmuş elmi-nəzəri konfrans keçirilib.

Konfransı giriş sözü ilə YAP Xaçmaz rayon təşkilatının sədr müavini Sevinc Sədullayeva açaraq, AXC-nin yaranmasının Azərbaycanın gələcək müstəqilliyi üçün etibarlı zəmin hazırladığını vurğulayıb. O, Prezident İlham Əliyevin 2018-ci ilin ölkəmizdə "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli" elan olunması və Cümhuriyyətin 100 illik yubileyinin yüksək səviyyədə qeyd edilməsi ilə bağlı sərəncamlarını diqqətə çatdırıb. AXC-nin tarixi və əldə etdiyi mühüm uğurlar barədə danışan S.Sədullayeva 1918-1920-ci illərin xalqımızın tarixinin ən parlaq səhifələrindən biri olduğunu bildirmiş. Qeyd edib ki, Azərbaycan dövlətçilik ənənələrinin və milli dövlətçilik şüurunun qorunmasında mühüm rol oynayan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti 23 ay mövcud olsa da, qısa müddətdə genişmiqyaslı demokratik islahatlar həyata keçirib. O, AXC-nin hüquqi varisi olan müstəqil respublikamızın Cümhuriyyət dövrünün demokratik dəyərlərinə sadıq qalaraq, sürətlə inkişaf etdiyini diqqətə çatdırıb.

Gənc Heydərçilərin ifasında Dövlət Himni səsləndirilib. Konfransda Cavad Mehmanov "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti müsəlman Şərqi ilk demokratik respublika", Amil Rəhimov "Müstəqil Azərbaycan Şərqi ilk demokratik respublikası olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisidir", Kazım Balakışiyev "Şərqdə ilk parlamentli respublika" mövzularında məruzələrlə çıxış ediblər. Sonda gənc Heydərçilərin ifasında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinə, eləcə də, müasir müstəqil Azərbaycana həsr olunmuş şeirlər dinlənilib.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Tərtərdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyi qeyd olunub

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyi ilə əlaqədar YAP Tərtər rayon təşkilatının qarargahında tədbir keçirilib. Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Tərtər rayon təşkilatının sədri Ramiz Şaba-

nov geniş məruzə ilə çıxış edərək bildirmiş ki, 100 il bundan əvvəl müsəlman Şərqi ilk demokratik respublikası olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yaradılmışdır. Xalqımızın çoxəsrlik tarixinə qızıl həflərlə yazılmış 1918-ci ilin 28 May - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yarandığı gün yeni mərhələnin başlanğıcını qoymuşdur. Bu hadisə istiqlalyyət uğrunda mübarizə tariximizin ən parlaq səhifəsidir. Ölkə başçısı Cənab İlham Əliyevin 2018-ci ilin Azərbaycan Respublikasında "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli" elan edilməsi ilə bağlı Sərəncamı respublikanın hər yerində böyük təntənə ilə qeyd olunur. "Ulu Öndər Heydər Əliyevin əmanət qoyub getdiyi Azərbaycan Respublikası müstəqillik yolunda uğurla, qətiyyətlə irəliləyir və inkişaf edir. Sevinirik ki, Azərbaycan dövlətçiliyi etibarlı əllərdədir. Qürur duyuruq ki, bizimiz üzərində üçrəngli bayrağımız dalğalanır".

Tədbirdə İlahə Kərimli, Azər Əhmədli, Rəşad Qarayev, Sevdə İsgəndərova çıxış edərək, AXC-nin yaranma tarixi və bu hadisənin ölkəmizin sonrakı inkişafına verdiyi töhfələrdən danışmışlar. Müasir müstəqil Azərbaycanın hüquqi dövlət kimi, məhz AXC-nin varisi olduğu bildirilib. Ölkəmizin dövlət suverenliyini bərpə etməsindən sonra əldə olunmuş müstəqilliyin qorunub saxlanması və daha da möhkəmlənməsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin rolu xüsusi vurğulanıb.

ZÜMRÜD

25 may 2018-ci il

Ramazan islamın rəmzidir

“Kim fəzilətinə inanaraq və qarşılığını yalnız Allahdan gözləyərək Ramazan orucunu tutarsa, keçmiş günahları bağışlanar”

(Əvvəli ötən sayımızda)

Ramazan ayı və orucu Allahın buyruqlarındandır. Allahın buyruqları isə Ona ibadətə səbəb olan, insanların haqlarında sayğıya dəvət edilmiş Quran, Kəbə, peyğəmbər, namaz, oruc, əzan və məscidlərdir. İslamın əlamətlərindən olduğuna görə, möminlərin Ramazan və oruca olan hörməti başqa cürdür. Quranda da “(Ey insanlar! Sizə əmr etdiyim) budur. Və hər kəs Allahın mərasimində (Həcc əməllərinə, yaxud qurbanlıq heyvanlara) hörmət etsə, bu (hörmət), şübhəsiz ki, qəlblərin təqvasındadır (Allahdan qorxmasındadır)” buyrulmuşdur.

Ramazan və Allahla münasibət Ramazan ayı və orucunun maddi-mənəvi, fərdi-ictimai cəhətdən bir çox faydaları olsa da, hədisdə də bildirildiyi kimi, möminlər onu yalnız Allahın əmr olduğu və nəticədə onun rızasına qovuşdurduğu üçün tuturlar. Necə ki, Peyğəmbərimiz (s.ə.s.) qüdsi hədisdə Ramazan orucu ilə əlaqəli Allahın belə buyurduğunu bildirir:

“Oruc xaricində insanın bütün əməlləri özü üçündür. Oruc isə mənim üçündür və mükafatını da mən verəcəm”.

Peyğəmbərimiz (s.ə.s.) Ramazan

ayı və orucunun Allaha yaxınlaşdırması və fəziləti haqqında ümmətinə belə səslənir:

“Oruc mōmin üçün sevinəcəyi iki an (vaxt) var: biri iftar etdiyi vaxt, digəri də orucunun savabı ilə Rəbbinə qovuşduğu vaxtdır”.

“Məhəmmədin canı qüdrət əlində olan Allaha and olsun ki, orucunun ağız qoxusu Allah qatında müşk qoxusundan daha gözəldir”.

Müxtəlif ayə və hədislərdə bildirildiyi kimi, Ramazan ayı möminlərin ibadətlerinin birə on, birə yeddi yüz və Allah istərsə, sonsuz savabla mükafatlandırıldığı sürpriz və lütfli aydır.

Orucda iklas və səmimiyyət çox əhəmiyyətlidir. İnsan oruc tutarkən iklas və səmimiyyət içərisində olmalı, yəni onu Allahın özünə ərmağan etdiyi hədiyyə kimi qəbul etməli və qətiyyətlə oruca Rəbbin rızasından başqa şey qarışdırmamalıdır. Əlavə olaraq həmi-

şə “orucumu tam tuta bilmədim, onu haqqıyla edə bilmədim, Ramazanın haqqını verə bilmədim” deyərək düşünməlidir.

Ramazan və əzaların (üzlərin) orucu

Bütün il və ömür boyu gözəl nümunə olan Ramazanda möminlərdən istənilən birinci qəlb, ruh və başqa duyğular olmaqla maddi-mənəvi bütün sistem və orqanları ilə oruc tutulmasıdır.

Əllər harama uzanmaqdan, ayaqlar harama yeriməkdən, dil yalan, qeybət və dedi-qodudan, qulaqlar haramı dinləməkdən, gözlər harama baxmaqdan, düşüncə haramı xəyal etməkdən və bütün əzalar haramlardan uzaq tutularaq, orucun haqqı verilməlidir.

İmsak: 03:30

İftar: 20:13

Ramazan ayının 9-cü gününün duası: *İlahi, bu ayda mənə Öz geniş mərhəmətindən pay ver, Öz açıq-aşkar sübutlarınla yol göstər, Səni razı salacaq bütün şeylərə doğru məni apar, Öz məhəbbətin xatirinə, ey arzusu olanların Pənahi.*

(Ardı var)

Hazırladı: SƏDAQƏT

Yunus Oğuz: “İbrahimbəyov milli intihar etdi”

“Rüstəm İbrahimbəyov əslində sovet imperiyasının yetiştirilmiş Bakı kosmopolitidir. Onun üçün insan, vətən yoxdur. Onun üçün imperiya Moskva və ora xidmət var. Təbii ki, bu kontekstdə sözügedən şəxs ermənilərə xidmət tapşırılıb”. Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında “Olaylar” qəzetinin baş redaktoru Yunus Oğuz deyib.

Ötən seçkilərdə R.İbrahimbəyovu prezidentliyə vahid namizəd etmək istəyən şəxslərə təəssüfünə bildiren baş redaktor söyləyib ki, “Qafqaz üçlüyü” filmi onun türk xalqına olan münasibətinin ilk göstəricisi deyil: “Əslində həmin şəxsin “Səhranın bəyaz günəşi” filmində də türk qadınları ələ salınıb, lağa qoyulub. Bu da təbii ki, İbrahimbəyovun dövlətinə, millətinə, öz doğulduğu yere olan münasibətindən irəli gəlir”.

Y.Oğuz qeyd edib ki, kinorejissorun şəxsi maraqlara xidmət edir: “Onun şəxsi maraqlarını kim ödəyirsə, İbrahimbəyov onlara xidmət edir. Bu insan üçün vətən, dövlət anlayışı yoxdur. Kim ona pul verirsə, o da bu şəxsin qarşısındadır. Filmin “milli şura”nın bəzi üzvləri tərəfindən ermənilərdən alınan maliyyə əsasında çəkilməsini istisna etməm”. “Öz ələmlərində onlar bu addımları ilə Azərbaycanı biabır etdiklərini sanırlar. Azərbaycan bütün dünyada yüksək səviyyədə təmsil olunan ölkədir və düşünürəm ki, bu cür cılız fəaliyyət ölkəmizə hər hansı təsirini göstərsin. Əksinə bu zərbə İbrahimbəyovun özünə olacaq. Çünki bu addımdan sonra Azərbaycanın qapıları həmin şəxsin üzünə tamamilə bağlandı. Milli intihar buna deyilir”, - deyərək baş redaktor qeyd edib.

“Qafqaz üçlüyü” filmində kinorejissorun yaxınlarında başqa heç kimin yer almadığına toxunan baş redaktor söyləyib ki, normal azərbaycanlı aktyoru heç bir zaman həmin filmə rol almaz: “Çünki istənilən aktyor ssenari ilə tanış olduqda onun Azərbaycana qarşı yönələn layihə olduğunu anlayacaqdır. Hətta Moskvada yaşayan, orada gedən azərbaycanlı aktyorlar belə bundan imtina edərdilər. Çox güman ki, rejissor özünə yaxın insanlara müraciət edib. Lakin görünür heç kim həmin filmə iştirak etmək istəməyib”.

Dünyanın ən kütləvi idman növü olan futbol çilgən azarkeşləri ilə fərqlənir. Ayrı-ayrı ölkələrin futbol klublarının azarkeş qrupları yalnız stadionda olduqları zaman deyil, digər vaxtlarda da futbolu həyat tərzinə gətirirlər. Belə fanat azarkeşlər öz sevimli klublarına görə rəqib komandanın azarkeşlərinə qarşı aqressivlikləri ilə seçilir. Futbol azarkeşləri arasında baş verən davalarda dəfələrlə ölüm halları, ağır zədələnmələr olub. Hətta bu aqressivlik sosial şəbəkə istifadəçisi olan fanatlar arasında da müşahidə olunur.

Bəs niyə rəqib fanatlar bir-birləri ilə normal ünsiyyətdə olub, normal müzakirələr edə bilmirlər? SİA bu mövzu ilə bağlı araşdırma apararaq mütəxəssislərin fikirlərini öyrənib:

“Fanatlıq uzun illər öncə müəyyən məqsədlər üçün formalaşdırılıb”

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Fəlsəfə və Hüquq İnstitutunun əməkdaşı, sosioloq, professor Əhməd Qəşəmoğlu fanatlığın uzun illər öncə müəyyən məqsədlər üçün formalaşdırıldığını bildirir: “Hansı sahədə olursa-olsun artıq dərəcədə fa-

Futbol fanatları niyə aqressiv olurlar?

natlıq həm mənəvi - psixoloji, həm elmi, həm də praktik baxımdan anormal hal sayılır. Əslinə qalsa, artıq dərəcədə fanatlıq bütün dinlər, xüsusi ilə İslam dini baxımından arzuolunmaz hal sayılır. Bu, nəfsin idarə, tərbiyə olunma bilməməsi kimi qiymətləndirilir.

Bu cür fanatlığın formalaşmasını, inkişaf etməsini istəyənlərin öz fəlsəfəsi, siyasətləri var. 60-cı illərdə Amerikada gənc zəncilər tez-tez mitinqlər, küçə yürüşləri keçirir, demokratik prinsiplər əsasında zənci hüquqlarını tələb edirdilər. Belə bir vaxtda Amerikada sosial psixologiya mütəxəssisləri gəncləri küçələrdən yığmağın inzibati yolla mümkün olmadığını görüb, “yumşaq” metodlar axtarmağa başlayıblar. Təklif edilib ki, gəncləri küçələrdən dava-dalaşsız yığmaq üçün onların diqqətini daha çox idmana, musiqiyə, seksə, qumara və başqa sahələrə yönəlt-

mək lazımdır. Fanatlığa xüsusi önəm ayrıldı. Beləliklə, mənəvi dəyərlər qondarma demokratik dəyərlərə qurban verildi”.

O vurğulayıb ki, fanatlığı insanların maraqları ilə qarışdırmaq olmaz: “İnsanların hansısa bir sahəyə xüsusi marağı ola bilər. Bu, normaldır və yaxşı haldır. Maraqlarında birləşmək, müzakirə etmək də yaxşıdır. Fanatlıq isə başqa, kütləvi psixoz haldır. Biri var göyərçini, iti, xoruzu sevmək, biri var quşbaz, itboğuşduran, xoruz döyüşdürən olmaq”.

“Futbol fanatları uduzmağı qəbul edə bilmirlər”

Gürcüstanın “FC Qardabani” klubunun azərbaycanlı baş məşqçisi Adil Mahmudov isə deyib ki, futbol fanatları olan azarkeşlərdə ele

aqressiya olur ki, onlar arasında davaların baş verməsinin qarşısını almaq mümkün deyil: “Belə futbol fanatları öz komandalarına ele bağlanırlar ki, onlar uduzmağı qəbul edə bilmirlər. Sanki onlar qarşılaşmanı beyinlərində qururlar və həmin oyunu görməyəndə aqressiya yaranır. Belə olan halda səbr olmur və hansısa anlaşılmazlıq qığılcım təsiri yaradır.

Futbol fanatları sanki davadan həzz alırlar. Bir aralar İngiltərədə fanatlar arasında bıçaqlaşmalar və qrup şəklində kütləvi davalar olurdu. Onlarda məğlub komanda varsa, deməli dava olmalıdır ideyası yaranıb”.

Baş məşqçi bildirib ki, belə halların qarşısını almaq üçün azarkeşlərlə mütəmadi olaraq görüşlər, toplantılar keçirmək, maarifləndirmə işləri aparmaq lazımdır.

“İnsan nə qədər çox sosial olsa, o qədər çox aqressiya, emosiya, hissləri, daxili neqativ psixi prosesləri idarə edə bilər”

Azərbaycan Psixologiya və

Psixoterapeya Assosiasiyasının layihə rəhbəri, psixoloq Nurlana İsmayılovanın sözlərinə görə, futbol fanatlarındakı aqressiya daha çox düzgün idarə olunmayan psixoloji durumla bağlıdır: “İnsan bir sahəyə nə qədər meyilli olursa, ona o qədər bağlanır və aludəçilik yaranır. Bu isə rəqabətə gətirib çıxarır. Rəqabət 2 cür olur: sağlam və qeyri-sağlam rəqabət. Sağlam rəqabətdə insanlar bir-birləri ilə uğurlarını paylaşır, digərlərindən öyrənib, inkişaf etmək istəyir, öndə getməyə çalışırlar. Ancaq qeyri-sağlam rəqabətdə aqressiya olur, insanlar bir-birlərini təhqir edir, hətta xəsarət yetirirlər. Bu da hər bir insanın psixologiyasından asılıdır. İnsanın psixi durumu nə qədər sağlam olsa, onun fəaliyyəti, düşüncələri də o qədər sağlam olur. Ruhu sağlam olmayanın davranışları da sağlam olmur”.

Psixoloq vurğulayıb ki, insanlar çox qapalı olanda, daxili aqressiya, qısqanclıq hissləri güc gəldikdə uduzmağı qəbul edə, qarşı tərəflə normal ünsiyyət qura bilmirlər, bir-birlərini təhqir edir, dava salır və digər neqativ hallarla üzləşirlər: “Bunlar hamısı qeyri-sosial münasibətlərdən yaranır. İnsan nə qədər çox sosial olsa, başqaları ilə ünsiyyət qursa, fikir mübadiləsi aparsa, yeniliklərə açıq olsa, daim öyrənsə, öz üzərində çalışsa, o qədər çox aqressiya, emosiya, hissləri, daxili neqativ psixi prosesləri idarə edə bilər”.

Elgün Vidadioglu

Birmənalı tərzdə demək olar ki, aparılan düzgün, məqsədyönlü siyasət nəticəsində Azərbaycan əksər ölkələr üçün örnək olan milli və dini tolerantlıq mühiti yaradılıb. Artıq çağdaş Azərbaycan multikulturalizm məkanı kimi mədəniyyətlərin, dinlərin müxtəlifliyini yaşadan və inkişaf etdirən unikal ölkəyə çevrilib. Ölkəmiz o demokratik-hüquqi dövlətlərdəndir ki, insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi fonunda dövlət, milli mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, hər kəsə bərabər hüquqlu yaşama nümayiş etdirir. Bu, əsas qanunumuz olan konstitusiyamızda da öz əksini tapıb. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 25-ci maddəsində qeyd edilir ki, "dövlət irqindən, milliyətindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən, əmək vəziyyətindən, qulluq mövqeyindən, əqidəsindən, siyasi partiyalara, həmkarlar ittifaqlarına və digər ictimai birliklərə mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, hər kəsin hüquq və azadlıqlarının bərabərliyinə təminat verir. İnsan və vətəndaş hüquqlarını və azadlıqlarını irqi, milli, dini, cinsi, mənşəyi, əqidə, siyasi və sosial mənsubiyyətə görə məhdudlaşdırmaq qadağandır".

Azərbaycanda əhalinin 96%-i müsəlmandır. Ölkəmizdə xristianlıq və iudaizm dinləri də mövcuddur. Xristianların əksəriyyəti rus pravoslav və gürcü pravoslav kilsəsinə məxsusdur. Yəhudilərin çoxu dağ yəhudiləri və əşkinazi yəhudiləridir. Müstəqillik dövründə Azərbaycanda 2 minə yaxın məscid tikilib, son 13 il ərzində 90 məscid əsaslı təmir edilib. Ölkədə rəsmi şəkildə 525 islam, 34 qeyri-islam təmayüllü dini icma, eyni zamanda, 11 kilsə, 6 sinaqoq fəaliyyət göstərir. Avropanın ən iri sinaqoqlarından biri 2003-cü ilin mart ayında, məhz Bakı şəhərində açılıb. Bütün bunlar isə bir daha Azərbaycanda dinlərin bərabər yaşaması üçün bütün imkanların yaradıldığından xəbər verir.

Dini tolerantlıq mühitinin formalaşması və inkişafı Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır

Ölkəmizdə din dövlətdən ayrı olsa da, hökumət məscidlərin, dini ocaqların tikilməsinə, təmir və bərpa olunmasına hər zaman xüsusi diqqət göstərib. 2001-ci ildə Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin imzaladığı Fərmanla Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması bu istiqamətdə çevrik idarəetmə sisteminin qurulmasına imkanlar yaratmış oldu. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsas vəzifəsi Azərbaycan Konstitusiyasının 48-ci maddəsinin tələbinə uyğun olaraq, dini etiqad azadlığı ilə bağlı olan digər qanunvericilik aktlarına riayət olunmasına nəzarəti təmin etməkdən və dini qurumlarla dövlət arasında münasibətləri daha ciddi surətdə tənzimləməkdən ibarətdir.

Söz yox ki, ölkəmizdə dini tolerantlıq mühitinin formalaşması və inkişafı Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin xalqın çağırışı ilə ikinci dəfə hakimiyyətə gəlişindən sonra müterəqqi karakter almağa başlamışdır. Məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyevin sayəsində xalqın keçmişinə, milli adət-ənənələrinə və dininə dövlət səviyyəsində qayğı göstərildi. Dövlət-din münasibətləri beynəlxalq hüquq normaları müstəvisində tənzimləndi, xalqımız öz milli, dini bayramlarını azad və sərbəst şəkildə qeyd etmək hüququ qazandı. Uzun illər baxımsız qaldığına görə dağılmış ibadət ocaqları yenidən bərpa edilib, xalqın istifadəsinə verildi. Ulu Öndərimiz tarixi çıxışlarının birində demişdir: "Ölkəmizin vətəndaşları dini, irqi mənsubiyyətindən, siyasi baxışlarından asılı olmayaraq, eyni hüquqlara malikdirlər və onların hüquqları Azərbaycan dövləti tərəfindən qorunur. Əmin ola bilərsiniz ki, biz bu prin-

siplərimizə daim sadıq qalacağıq və Azərbaycan vətəndaşlarının din, dil mənsubiyyətindən və siyasi baxışlarından asılı olaraq, bir-biri ilə münaqişəyə girməsinə gələcəkdə də yol verməyəcəyik".

Ölkəmizdəki mövcud multikulturalizmi qiymətləndirən Moskva və bütün Rusiyanın patriarxi II Aleksis hələ 2001-ci ildə Bakıda Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevə müqəddəs Moskva Knyazı Daniel ordenini təqdim edərkən demişdi: "Ölkəmizdəki tolerantlıq və dini dözümlülük başqa dövlətlər üçün nümunədir".

Roma Papası mərhum II İohann Pavelin əhalisinin cəmi 0,5

Azərbaycanda dini tolerantlıq milli kimliyin ayrılmaz hissəsidir

Dini tolerantlıq mühitinin formalaşması və inkişafı Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır

faizini katoliklərin təşkil etdiyi Azərbaycana səfər etməsi isə azsaylı millət və onların etiqad etdiyi dinlərə də saygının və xoş münasibətin dönməzliyindən xəbər verir. Azərbaycandakı nümunəvi dini tolerantlığa heyranlığını gizlətməyən İSESCO-nun baş direktoru Əbdüləziz bin Osman isə Bakının İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı elan olunması ilə əlaqədar demişdir: "İSESCO bütün dünyaya çatdırmalıdır ki, siz necə də qədim və zəngin mədəniyyətə sahibsiniz. Ölkənlə əməkdaşlıq sahəsində imzalanan sənədlərin həyata keçirilməsi üçün biz öz tərəfimizdən hər tələbi yerinə yetirəcəyik və bu əməkdaşlıq digər üzv dövlətlər üçün nümunə olacaqdır".

"İslam sivilizasiyası Qafqazda" mövzusunda Beynəlxalq Simpoziumda Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev demişdir: "Dünyada bir çox böyük dinlər mövcuddur. Hər dinin özünəməxsus yeri var. Biz azərbaycanlılar islam dini ilə fəxr edərək, eyni zamanda, heç vaxt başqa dinlərə qarşı mənfi münasibət göstərməmişik, düşmənçilik etməmişik, ədavət aparmamışıq və heç bir başqa xalqı da öz dinimizə itaət etməyə məcbur etməmişik. Ümumiyyətlə, başqa dinlərə dözümlülük, başqa dinlərlə yanaşı və qarşılıqlı anlaşma şəraitində yaşamaq islam dəyərlərinin xüsusiyyətidir. Bu, tarix boyu Azərbaycanda da, Qafqazda da öz əksini tapıb. Azərbaycanda islam dini ilə yanaşı, xristian dini də, yəhudi dini də əsrlər boyu yaşayıb və indi də yaşayır. Qafqazda da bu mən-

si idisə, indi demək olar ki, bu prosesin hərəkətverici qüvvəsinə çevrilib. Azərbaycan beynəlxalq miqyasda dinlərarası dialoq mərkəzinə çevrilməkdədir. Bunun təsdiqi olaraq, son illərdə Dünya Dini Liderləri Sammitinin, MDB Dinlərarası Şurasının, MDB Müsəlmanları Məşvərət Şurasının, Qafqaz Xalqları Ali Dini Şurasının toplantılarının Bakıda keçirilməsini qeyd etmək olar. Bundan başqa, Bakı

zov Prezident İlham Əliyev tərəfindən yürüdülmüş siyasətin xalqın milli-mənəvi dəyərlərinin tərkib hissəsi olan dinimizə dövlət qayğısının bariz nümunəsi olduğunu bildirib: "Milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub-saxlanılması və inkişaf etdirilməsi məqsədilə yeni ibadət ocaqlarının inşası, təmirə ehtiyacı olanların yenidən bərpası istiqamətində çoxsaylı işlər görülüb. Əgər Sovet İttifaqı dağılarkən ölkəmizdə cəmi 17 məscid fəaliyyət göstərirdisə, bu gün onların sayı 2000-ə ötür. Təkcə son 13 il ərzində ölkədə 200-dən çox məscid inşa olunub, 80-dən artıq məsciddə əsaslı təmir və yenidənqurma işləri aparılıb. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamlarına və tapşırıqlarına uyğun olaraq, Bibiheybət Məscid-Ziyarətqah Kompleksində, Təzəpir məscidində, İçərişəhər Cümə və Həzrət Məhəmməd məscidlərində, Əjdərbəy, Şamaxı və Sumqayıt Cümə məscidlərində, Gəncə şəhər İmamzadə ziyarətqahında əsaslı təmir, bərpa və yenidənqurma işləri aparılıb. Dövlət başçısının tapşırığı ilə Binəqədi rayonun-

zərə var. Hesab edirik ki, insanlar hansı dinə, hansı mədəniyyətə mənsubluğundan asılı olmayaraq, bütün başqa mədəniyyətlərə, dinlərə, mənəvi dəyərlərə də hörmət etməli, o dinlərin bəzən kiməsə xoş gəlməyən adət-ənənələrinə dözümlü olmalıdırlar".

Din-dövlət münasibətlərinin inkişafında yeni mərhələ yarandı

Azərbaycanda milli kimliyinin ayrılmaz hissəsi olan dini tolerantlıq 2003-cü ildə Ulu Öndərimizin ən layiqli siyasi varisi Cənab İlham Əliyevin Prezident seçilməsindən sonra yeni dövrün yeni tələblərinə uyğun tərzdə davam etdirildi. 2003-cü ilin aprelində Azərbaycanda rəsmi səfərdə olmuş Roma patriarxi I Varfolomey ölkəmizdəki mövcud dini durumu, dövlətin dini konfessiyalara göstərdiyi qayğıyı yüksək qiymətləndirərək demişdir: "Mən buradakı tolerantlığın səviyyəsindən məmnunam. Azərbaycanda hər kəs istədiyi dinə etiqad edir, istədiyi kimi ibadət edə bilir".

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı din-dövlət münasibətləri barədə, danışıqdan, bildirmişdir ki, Azərbaycan üzərinə düşən mənəvi borcu layiqincə yerinə yetirməyə çalışır: "Əgər müstəqilliyinin ilk dövrlərində Azərbaycan dünyada gedən dinlər və mədəniyyətlərəarası dialoq prosesinin aktiv iştirakçı-

2009-cu ildə İslam Mədəniyyəti Paytaxtı elan edilmişdi. İSESCO tərəfindən 2018-ci il üçün "Naxçıvan İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı" elan edilib. Gəncə və Şəki də "İslam Mədəniyyətinin Paytaxtları" layihəsində iştirak edəcək. Bütün bunlar dünyanın ölkəmizə tolerantlığın yüksək səviyyədə inkişaf etdiyi məkan kimi etimad göstərməsinin nəticəsidir".

Prezident İlham Əliyevin apardığı siyasət nəticəsində, Azərbaycan müsəlman ölkələri ilə geniş əməkdaşlıq əlaqələri quran ən fəal dövlətlərdəndir. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi Dialoq və Əməkdaşlıq Uğrunda İslam Konfransı Gənclər Forumu ilə birlikdə 19-21 dekabr 2012-ci ildə "Dövlət və Din: Dəyişən dünyada tolerantlığın gücləndirilməsi" I Beynəlxalq Bakı Forumu keçirdi. Dövlət başçısı İlham Əliyevin 2016-cı ili "Multikulturalizm İli" elan etməsi, "2017-ci ilin Azərbaycan Respublikasında "İslam Həmrəyliyi İli" elan edilməsi haqqında" Sərəncam imzalaması islam həmrəyliyinə bərqərar olmasında Azərbaycanın özünəməxsus mövqeyinin möhkəmləndirilməsini təmin etmək məqsədinə xidmət edir.

IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarının 2017-ci ildə Bakı şəhərində keçirilməsi ilə bağlı qərar isə ölkəmizin islam həmrəyliyinə möhkəmləndirilməsi sahəsində növbəti əməli addımlar atması üçün əlverişli şərait yaradır. YAP İcra katibinin müavini, Milli Məclisin İctimai Birliklər və Dini Qurumlar Komitəsinin sədri Siyavuş Novru-

da inşa edilən və Cənubi Qafqazın ən möhtəşəm islam abidəsinin - Heydər Məscidinin 2014-cü ilin dekabrın 26-da açılışı olub".

Xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinə böyük həssaslıqla yanaşan Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun Xoşməramlı Səfiri Mehriban xanım Əliyevanın dini dəyərlərimizə göstərdiyi diqqət və qayğı da xüsusi vurğulanmalıdır. Mehriban xanım Əliyeva hər zaman Azərbaycan həqiqətlərini beynəlxalq tədbirlərdə ən yüksək tribunallardan xarici ölkə nümayəndələrinin diqqətinə çatdırıb. Bununla yanaşı, Mehriban xanım Əliyeva bir sıra xarici ölkələrdə keçirilən humanitar layihələrin təşkilatçısı və iştirakçılarından olub. Dəfələrlə Mehriban xanım Əliyeva islam ölkələrində təbii fəlakət nəticəsində zərər gören dini ocaqların, məscidlərin bərpa və təmirinə yardımlar göstərmiş, öz xeyirxahlıq missiyasını nümayiş etdirib. Bu baxımdan, birmənalı şəkildə demək olar ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun Xoşməramlı Səfiri Mehriban xanım Əliyeva humanizm dəyərlərimizin hamisidir.

Sədaqət Bayramova
Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında KİB-lərin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim etmək üçün

25 may 2018-ci il

Bir zamanlar mühacirət həyatı seçən insanlar bunun gizli saxlanmasına maraqlı idilər və hətta məskunlaşdıqları ölkədə də səssiz-səmirsiz şəkildə həyatlarına davam etməyi məqbul hesab edirdilər. Onların varlığı ilə yoxluğu belə bilinməzdi və bir sözlə, hər biri mühacirət həyatı seçdiyinə görə, vətəninə atıb xarici ölkəyə üz tutduğuna görə utandığındanmı, xəcalət hissindənmi, vicdan əzabına görəmi qapalı həyat tərzini keçirir, diqqət mərkəzindən uzaq olmağa üstünlük verirdilər.

Son zamanlarda dünyanın bir çox ölkələrində mühacirət şəraitini, yoxsulluq, xəstəlik və ölüm təhlükəsi ilə qarşılaşan insanların mühacirətə yollanmalarının şahidi oluruq. Acınacaqlı şəraitin hökm sürdüüyü ölkə vətəndaşlarının həyatı təhlükə səbəbindən, özünün və ailəsinin həyatını qorumaq məqsədi ilə müxtəlif ölkələrə üz tutduğu, mühacir kimi məskunlaşdığı dünya ictimaiyyəti üçün sirr deyil. Diqqət etdikdə, görürük ki, ecnəbi mühacirlər özləri də bunu gizlin şəkildə, müxtəlif yollarla sakit halda həyata keçirməyə çalışır və məskunlaşdıqları ölkələrdə belə onların varlığı diqqəti cəlb etmir. Daha dəqiq desək, onlar özləri də buna maraqlıdır. Ecnəbilər arasında mühacirət həyatı seçənlərin məskunlaşdıqları ölkədə öz vətəninə əleyhinə fəaliyyət göstərməsinin isə şahidi olan yoxdur. Milli mənsubiyyətinə, vətəninə, xalqına, dövlətinə hörmət edən, təəssübkeşlik hissi olan, xəyanətdən uzaq olan kimsə, əlbəttə ki, hansı ölkənin vətəndaşı olmasından asılı olmayaraq, buna rəvac verməz.

Azərbaycan vətəndaşının mühacirət həyatı seçməsi üçün heç bir əsas yoxdur və insanlar seçim qarşısında deyillər

Azərbaycandan gedən, mühacir həyatı seçən insanların bir qisminin isə halı tamamilə fərqlidir və ümumiyyətlə, dünyada rast gəlinməyən bir təcrübədir desək, yanılmazdır. Əvvəla, Azərbaycanda mühacirət, xəstəlik, aclıq, yoxsulluq səbəbindən həyatı təhlükə yoxdur. Artıq uzun illərdir ki, stabil hökm sürür. Dinamik inkişaf tendensiyası mövcuddur. Qlobal, regional layihələr, uğurlu siyasət ictimaiyyətin gözü qabağındadır və bu da, sözsüz ki, iqtisadi inkişafı təmin edir. Nəticə etibarilə iqtisadi inkişaf da, öz növbəsində, sosial siyasətin həyata keçirilməsinə, işsizliyin aradan qaldırılmasına, məşğulluğun inkişaf etdirilməsinə, əhalinin rifah halının durmadan yaxşılaşdırılmasına zəmin yaradır. Bir sözlə, Azərbaycan vətəndaşının mühacirət həyatı seçməsi üçün heç bir əsas yoxdur və insanlar seçim qarşısında deyillər. Əksinə, Azərbaycan sabitliyə, stabilliyə görə bir çox ölkələrə nümunədir və öz məqsədyönlü, uğurlu siyasəti və iqtisadi qüdrəti sayəsində qlobal maliyyə böhranından alınaçıq çıxan ölkələr arasında birincilər sırasındadır.

Asudə yaşayış üçün Azərbaycanda bu qədər münbit şəraitin hökm sürdüüyünə, davamlı olaraq sosial yönümlü layihələrin həyata keçirildiyinə, əhalinin rifah halının günü-gündən yaxşılaşdığına baxmayaraq, təəssüf ki, ölkəni qanunsuz yollarla, müxtəlif bəhanələrlə, saxta sənədlərlə tərk edən mühacirlər var. Ən acınacaqlısı odur ki, onlar məskunlaşdıqları ölkədə Azərbaycan əleyhinə, özü də şər və böhtan üzərində qurulmuş fəaliyyətlə məşğuldurlar. Absurd fikirləri, məntiqsiz və əsassız, ələlxüsus, arqumentsiz ittihamları, əlbəttə ki, ikrah doğurur və haqlı olaraq onlar, ictimai qınaq obyektinə çevriliblər. Məsələ burasındadır ki, vətəninə, yurdunu satan, milli mənsubiyyəti şübhəli olan bu insanları təcə xəyanətkar olmaları ilə xarakterizə etmək yetərli deyil.

Azərbaycan xalqı müxalif satqınlara inanmır

Mühacirlər mübariz deyil, komik personajlardır və siyasətdən çox uzaq adamlardır

Müşahidələrə istinad edərək, cəsarətlə demək olar ki, özlərini mübariz kimi qələmə verməyə, siyasi mühacir kimi sırımağa çalışan mühacirlərin, nəinki siyasi savadı, təhsili, təcrübəsi, ümumiyyətlə, dünyagörüşləri belə qənaətbəxş deyil. Hətta bəzilərində əqli və psixi problemlərin olduğu da diqqətdən yayınma bilməz. Heç bir məntiqi əsası və ümumiyyətlə, aidiyyəti belə olmayan arqumentsiz ittihamlar səsləndirən mühacirlərin iddiaları, absurd fikirləri kimin üçün maraqlı ola bilər? Mahiyyətini belə dərk etmədikləri məsələlərin şərhini verməyə onların nə dərəcədə haqqı çatır və bu şərh kim ciddiyyə alır? Əlbəttə ki, heç kim. Əslində, özləri də bunun fərqi yoxdur və ən azından, diqqəti cəlb etmək üçün emosiyalardan belə istifadə etmək cəhələri deyilənləri təsdiq edir.

Emin Milli ilə Orduxan kimi mühacirlərin Azərbaycanda cərəyan edən hadisələrlə bağlı fikirlərini dinləyəndə, bəlli olur ki, bu insanlar, nəinki regionda və Azərbaycanda, hətta kiçik sosial qrupda - müxalifətdə gedən prosesləri belə təhlil edə bilmirlər. Bəlkə də onların özlərinə elə gəlir ki, hansısa məsələyə şərh verə bilirlər, amma realıqda yalnız özlərini, öz savadsızlıqlarını, məlumatlılıqlarını, cılız dünyagörüşünə sahib olduqlarını ifşa edirlər. Əksər hallarda da özlərini gülünc vəziyyətə qoyurlar. Gah şəkil yapışdırırlar, gah şəkili kağızları suya buraxıb üzməsinə, yaxud batmasını seyr edərək, uşaq kimi bundan həzz alırlar, gah da maska taxıb məzhəkə çıxarırlar. Açıq-aşkar görünür ki, Emin Milli, Orduxan Teymurxan, Məhəmməd Mirzəli və başqa digər mühacirlər komik personajlardı və siyasətdən çox uzaq adamlardı. Hətta savadsızlıqları və heç bir məfkurə sahibi olmadıqları da diqqətdən yayınan deyil.

Ermənistandakı hadisələri ölkəmiz üçün presedent hesab edənlər, hətta müqayisə belə edənlər yanılırlar

Siyasi təhlil qabiliyyətinə malik olmayan bu insanlar baş sındırır və sual edirlər ki, niyə Azərbaycanda inqilab baş verməyib? Niyə Ermənistanda baş tutdu, kütlə meydanlara çıxdı, amma bizdə bu, baş tutmadı?! Bunu, bu qarışıqlığı arzulamaq bir yana, utanmadan meydanlara çıxmayan, müxalifəti dəstəkləməyən xalqı da mühakimə etməyə cəsarət edirlər. Hansı haqlı ictimaiyyətdən bunu gözləyirlər, hansı əsasla kütləni meydanlara çıxmağa təhrik etmək istəyirlər, heç özləri belə başa düşməzlər. Başa düşsəydilər, heç zaman müqayisə belə et-

məzdilər və dərk edirdilər ki, nə Azərbaycan Ermənistanla, nə də Azərbaycan xalqı erməni xalqı ilə müqayisə olunan deyil. Azərbaycanda vəziyyət Ermənistandakı kimi acınacaqlı deyil, ölkə marginallaşmış, bütün qlobal layihələrdən məhrum vəziyyətdə deyil, səfəlet və aclıq hökm sürmür ki, ölkəmiz də mənfur qonşu dövlətlə müqayisə edilə bilsin. Nə də xalqımız ermənilər kimi Qərbin, yaxud Rusiyanın çaldığı havaya oynamaq arzusunda və xislətində olan xalq deyil.

Həmçinin, Sarqsyan rejimi olduqca qəddar, amansız və repressiv idi. Paşinyan başda olmaqla bugünkü hökumətin rəhbərlərinin əksəriyyəti həbsxana həyatını da keçib. Bu gün Ermənistandakı acınacaqlı vəziyyətə, hüquq pozuntularına göz yuman ermənipərəst beynəlxalq qurumlar, təşkilatlar, bəzi ölkələr Azərbaycana təzyiq göstərsələr də, sanksiyalar tətbiq etməyə köklənsələr də, Azərbaycan qonşu Ermənistanla eyni durumda deyil ki, bu hadisələr ölkəmiz üçün presedent hesab olunsun. Əgər erməni xalqı Sarqsyan rejimini devirmək istəyirdisə, buna haqqı çatırdı və artıq Ermənistan ictimaiyyəti öz iradəsini ortaya qoyaraq, öz haqqını tələb etdi və terrorçu rejimdən imtina etdi.

Nəzərə almaq lazımdır ki, Paşinyanın maşınına da yandırılıb, evinə də həbs qoyublar, aylarla axtarışda da olub, 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Kim deyir ki, Sarqsyan rejimi demokrat, Azərbaycan hakimiyyəti isə avtoritar səciyyə daşıyır? Səviyyəsiz mühacirlərdən başqa kim iddia edə bilər ki, Azərbaycan Ermənistanla eyni səviyyəli ölkədir? Hamıya bəllidir ki, ölkəmizdə narazılığa səbəb olacaq sosial sifariş yoxdur.

Xalq öz gələcəyini yalançı siyasi liderlərə, uğursuz müxalifətə etibar etmək niyyətində deyil

Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycan xalqı dünyəvi liberal Qərbyönlü mübarizənin perspektivinə inanmır. Həm də xalqımız hansısa dövlətlərin, beynəlxalq təşkilatların ermənilər kimi buyruq qulu deyil. Həmçinin, Azərbaycan ictimaiyyəti beynəlxalq qurumlardan, superdövlətlərdən asılı vəziyyətdə deyil və bütün bunlar ölkəmizi işğacı Ermənistandan kəskin şəkildə fərqləndirir. Azərbaycan xalqı ermənilərdən fərqli olaraq, öz taleyini öz müəyyən etmək iqtidarındadır və heç bir dövlətin, beynəlxalq qurumun təsiri altında deyil. Bütün bunların fonunda xalqımız, Azərbaycan ictimaiyyəti Qərb tərəfindən hazırlanan mübarizəyə, onun perspektivinə deyil, hazırkı hakimiyyətə inanır, haqlı olaraq, bu hakimiyyəti daha uğurlu və daha etibarlı hesab edir.

Xalq öz gələcəyini yalançı siyasi liderlərə, Əli Kərimli və İsa Qəmbər də daxil olmaqla, digər qondarma demokratlara, uğursuz müxalifətə etibar etmək niyyətində deyil. Ən həlledici məqamlarda xalqı satan müxalifət liderlərinə bu xalqın inanmaq niyyəti ola bilməz. Az qala 30 il ərzində xalq böyük siyasi təcrübə toplayıb və kimləri görməyib bu illər ərzində? Pənah Hüseynov kimi, Rəsul Quliyev kimi avantüristlərdən, Cəmil Həsəni və Rüstəm İbrahimbəyov kimi satqınlardan hansı yalançı vədlər eşitməyib bu xalq?

Xalq hakimiyyətin strategiyasından, dövlətin siyasətindən razıdır və heç bir dağıdıcı güc, heç bir radikal qüvvə ictimaiyyəti artıq yalan vədlərlə yolundan azdırma və aldatma bilməz. Azərbaycan cəmiyyətinin dövlətçiliyə, hakimiyyətə olan inamını da danmaq və sarsıtmaq mümkünsüzdür. Bu ilin 11 aprel tarixində də xalq öz Prezidentinə etimadını göstərməklə, bir daha təsdiq etdi ki, Azərbaycan ictimaiyyəti öz dövlət maraqlarını üstün tutaraq, gələcəyini yalnız etibarlı ellərə həvalə edir.

İnam HACIYEV

Səbuhi Abbasov: "İbrahimbəyovun filmi xəyanətin ən əxlaqsız formasıdır" MÖVQE

"Rüstəm İbrahimbəyov "Qafqaz üçlüyü" filmi çəkməklə bütün mahiyyətini ortaya qoymuş oldu". Bunu SİA-ya açıqlamasında internet media ekspert Səbuhi Abbasov Rüstəm İbrahimbəyovun "Qafqaz üçlüyü" filminə münasibət bildirərkən deyib.

Onun sözlərinə görə, Rüstəm İbrahimbəyovun "Qafqaz üçlüyü" filmi sözün hər mənasında milli dəyərlərin ən şərəfsiz formada satılmasından qaynaqlanır: "Bir zamanlar "Milli Şura" bu adamı Azərbaycanın prezidenti görmək istəyirdi. Mən filmi sona qədər izlədim. Sadəcə dəhşətli məqamlar var. Bu məqamları bəlkə də bir erməni belə işıqlandırmaz. Abırına bükülər, nə qədər şərəfsiz olsa da hardasa əlini vicdanına qoyub düşünər. Rüstəm İbrahimbəyov filmdə azərbaycanlıları nəinki mədəniyyətsiz biri kimi təqdim edib, eyni zamanda, filmin bütün mümkün yerlərində vəhşi, barbar kimi göstərməyə çalışıb. Tam səmimi deyirəm ki, damarlarında türk qanı axan biri belə bir siyasi əxlaqsızlığa əl atmaz. Heç bir pul, heç bir qüvvə bir azərbaycanlıyı bu şərəfsizliyə məcbur edə bilməz. Rüstəm İbrahimbəyovun filmi mənəvi və siyasi əxlaqsızlığın təcəssümüdür. Bu satqınlığı isə müəllif sənətinin hər nöqtəsində bürüzə verir. Bir terrorçu erməniyi ziyalı, zavallı, azərbaycanlı biri tərəfindən təzyiqlə məruz qoyan kimi təqdim edilməsi filmin hansı şərtlər altında çəkildiyinə dəlaldir. Rüstəm İbrahimbəyovun filmi xəyanətin ən əxlaqsız formasıdır. Bu filmə heç bir halda izahat gətirmək mümkün deyil. Onu Azərbaycanda müdafiə edənlər isə birmənalı şəkildə üzr istəməli, Rüstəm İbrahimbəyovu ciddi şəkildə qınamalılırlar. Bütövlükdə biz cəmiyyət olaraq bu prosesə öz münasibətimizi bildirməliyik".

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinə qarşı bolşevik-daşnak xəyanəti

AXC hökumətinə ən böyük zərbəni bolşevik - daşnak birliyi vurdu. ABŞ tarixçisi Tadeuş Svyatovskiy bu barədə yazır: "Əsas həqiqət ondan ibarət idi ki, Rusiya vətəndaş müharibəsi Azərbaycan iqtisadiyyatının dirçəlişinə mane olurdu və ölkənin müstəqilliyi pat vəziyyətinə düşmüşdü.

Sözsüz ki, müharibəni udan hansı tərəf olursa-olsun, o, itirilmiş ərazilərin yenidən qaytarılması prosesinə başlayacaqdı. Moskva vəya hücum edən könüllülər ordusu nizəyə tuş gələn şar kimi darımağın edildi və bu, 1919-cu ilin oktyabr-noyabr məğlubiyyəti Rusiya vətəndaş müharibəsinin dönüş nöqtəsi oldu. Taleyin dramatik dəyişikliyə uğradığı ağların qoşunları cənub istiqamətində tələm-tələsik qaçmağa üz qoydular və açıq-aydın məlum idi ki, məhz qırmızılar qalib çıxacaqlar. İşlərin bu cür gedəsi hadisələr meydanından uzaq olan azərbaycanlıların gələcəyi üçün yaxşı ümidlər verirdi.

Bununla belə, sayca az olmasına baxmayaraq, ancaq bolşevik "Hümmət"i yerli qrup olaraq, yekdil qüvvəyə çevrilə bildi ki, Sovet Rusiyası yəqin ki, məhz onunla Azərbaycanın gələcəyinə dair tədbirlər planını müzakirə etmək istərdi. 1919-cu ilin "Hümmət"i iki il bundan əvvəlki "Hümmət"dən bir sıra cəhətlərinə görə fərqlənirdi. Bakı Kommunasının tərəfdarı olan və Nərimanovun başçılıq etdiyi "köhnə komanda" hakimiyyəti devrildikdən sonra pərən-pərən düşdü, onun üzvləri isə Rusiyada sığınacaq tapdılar. Müsəlmanların qırğını ilə başlayıb, ermənilərin qırğını ilə başa çatan Bakı Kommunasının iş təcrübəsi hümmətçiləri milli fərqlərə məhəl qoymayan rus sentralizminin düzgünlüyünü şübhə altına almağa vadar etdi. Vətəndə cəm olmuş yerli kommunistlərin yeni heyətinə gəlincə, onların əksəriyyəti 20-30 yaşlarında olan rəhbərləri Heydər Qarayev, Mirzə Davud Hüseynov və Fəttah Musəvi kimi şəxsiyyətlər idi. Onlar Azərbaycanda sovetlərin hakimiyyətini münasib və zəruri bilərək, bunu bir məqsəd kimi qəbul edirdilər, lakin "Hümmət"in rus partiyasına qoşularaq onun içində "əriməsinə" razı deyildilər və sovet sistemi daxilində muxtariyyət verilməsində israr edirdilər.

Adətən, Bakı hümmətçiləri Rusiyadakı sovet siyasətini müsəlmanların xeyrinə istiqamətləndirməkdə müəyyən səlahiyyətlər əldə etmiş ayrı-ayrı dostları arasında özlərinə dayaq tapırdılar. Onlar arasında ən nüfuzlu Nərimanov idi. 1919-cu ilin iyununda Stalin onu əvvəlcə xarici işlər üzrə Xalq Komissarlığının Yaxın Şərq şöbəsinin rəisi (Narkomindel), sonralar Milli Məsələlər üzrə Komissarlığının (Narkomnats) sədr müavini təyin etdi. Bu cür imkanlara malik olduğu zaman Nərimanov inqilabın müsəlman Şərqiə yayılmasının

tərəfdarı kimi tanındı: "Şərq məsələsinə dair fikirlərimizdə yoldaş Stalinlə tam razılığa gəldik... Avropadakı, xüsusilə, İngiltərədəki sosial inqilab iqtisadi böhranla müşayiət olunacaq və onun ocağı Asiya olacaqdır. Bu səbəbdən xarici siyasətimizin və partiya Mərkəzi Komitəsinin diqqəti Şərqiə tərəf, xüsusilə, müsəlman Şərqiə tərəf yönəlməlidir". Bu istiqamətdə inqilabı yaymaq üçün Azərbaycan əsl dayaq nöqtəsi, "Türkiyə və İran arasında birləşdirici" əlaqə idi və Nərimanov rus süngülərinin gücü ilə vətəninin sovetləşdirilməsinə çağırırdı. Eyni zamanda, o, azərbaycanlı olmayan kommunistləri "adətleri, milli-tarixi baxışları, icma həyatının xarakterik cəhətlərini, mənəviyyatla bağlı məsələləri, psixologiyaları" nəzərə almadan qorxulu görünüşünə görə tənqid edirdi. Nərimanov inanırdı ki, Rusiya Sovet Azərbaycanını müstəqil elan edəcəkdir ki, bu da muxtariyyət qazanılmasından da irəli atılmış mühüm addım idi. Bu, həmçinin, Nərimanovun vətəndə xaricdə müsəlmanları cəlb etmək marağı ilə uzlaşırdı. Nərimanovun fikrinin əksinə olaraq, Bakıdakı gənc hümmətçilər, çox güman ki, Azərbaycanı rus inqilabının ancaq tərkib hissəsi hesab edirdilər.

İki qrup arasında əməkdaşlıq hələ də davam edirdi və Moskva arxalanan hümmətçilər Azərbaycanın və onun yerli kommunist təşkilatının məsələsinin yüksək səviyyələrdə keçirilən müzakirə obyektinə çevrilməsinə kömək edirdilər. 1919-cu il iyulun 19-da Moskvada Siyasi Büro "Hümmət" partiyasının vilayət komitəsinə məxsus hüquqlara malik muxtar kommunist partiyası kimi və Azərbaycanın müstəqil Sovet Respublikası kimi tanınması haqqında" mötəbər başlıqlı bir qərar qəbul etdi. Qərarın yazıldığı dil ziddiyyətli fikirlərlə himayəçi məqamların çulğalaşmasına görə diqqətli cəlb edirdi. Bu, öz-özlüyündə aşağıda nəzərə çatdırılan məsələ ilə əlaqədar Moskvanın narahatçılığına səbəb olan amil kimi çıxış edirdi.

Tarixi mənbələrə görə, təsdiq olunur ki, prinsip etibarilə, Mərkəzi Komitənin "Hümmət" partiyasının təklifinə qarşı heç bir etirazı yoxdur. Bir cəhət nəzərə alınmalıdır ki, bu məsələ ilə bağlı çıxarılmış qərar təsdiq olunmaq məqsədilə RK(b) P-nin Zaqaqaziya Komitəsinin ixtiyarına veriləcək. Bu komitənin qərarı haqqında yoldaş Stalinə məlumat verilecək, eger onun tərəfindən heç bir etiraz olmazsa, bu qərar verilecək. Müstəqil Azərbaycanın tanınması məsələsi də eynilə həll olunacaq. "Hümmət"in üzvləri yalnız azərbaycanlılardan ibarət olacaqdır. "Ədalət" hazırkı statusuna əsasən, İrandan olan mühacirlərin təşkilatı kimi öz fəaliyyətini davam etdirməyə, Diyar Komitəsi ilə qarşıdurma dövründə "Ədalət" ancaq hümmətçilərin mövqeyini müdafiə edirdi. Bu da mədəni və etnik həmrəyliyin, eləcə də, sıx təşkilat əlaqələrinin olduğunu göstərirdi. Mühacir partiya özeklərinin bir ço-

xu hümmətçilərlə qaynayıb-qarıxmışdı və hətta məşhur hümmətçi Dadaş Bünyadzadə "Ədalət"in Mərkəzi Komitəsinin sədri kimi fəaliyyət göstərirdi.

Qarşıdurma ilə bağlı son söz Moskvanın oldu. Daha doğrusu, Stalinin təsdiq etdiyi 1920-ci il yanvarın əvvəllərində verilən qərarla göstərilirdi ki, Azərbaycanda yaşayan bütün millətlər üçün vahid Kommunist Partiyası olmalıdır. Partiyanın adının müsəlman, həm də türk xarakterli olması bu və ya digər şəkildə istisna olunduğundan, "Hümmət" adı götürülməli idi. Təşkilat Azərbaycan Kommunist Partiyası adlanmalı idi. Bu ad milli mahiyyətdən çox, ərazi mənasını daşıyırdı. Zorla qəbul edilən bu qərar Diyar Komitəsinin mövqeyinə yaxın olsa da, hümmətçilər bir daha etiraz səslərini ucaltımadılar. Hümmətçilər 1920-ci il fevralın 11-də Bakıda yarımgizli şəkildə toplaşan Azərbaycan Kommunist Partiyasının təsis qurultayında müsəlmanların böyük əksəriyyət təşkil etməsi faktı ilə bağlı əvəz çıxıldığı üçün bir rahatlıq hissi duyduqlar. Bakıdan olan hümmətçilərin təmsil qrupu say etibarilə RK(b)P-nin təmsil qrupu ilə eyni idi, daha doğrusu, hər qrupda otuz nəfər nümayəndə vardı. Daha otuz nümayəndə "Ədalət"dən və əlavə olunaraq, əsasən, hümmətçilərdən ibarət olan altmış nəfər də şəhər ətrafındakı kommunist özeklərindən gəldi.

Mart ayında və aprelin əvvəllərində XI qırmızı ordu Dağıstanı tutdu və Azərbaycan sərhədi üçün təhlükə yarandı. Təkcə elə bu fakt müstəqilliyin başı üzərini alan təhlükədən xəbər verirdi.

Növbəti hadisələr sürətli bir ardıcılıqla baş verdi. Martın 23-də Dağlıq Qarabağda erməni üsyanı baş verdi və Azərbaycan Baş Komandanlığı ordunun böyük bir hissəsini dərhal üsyançılara qarşı göndərdi. Bu ordu həm də Rusiya ilə olan sərhədi qorunmalı idi. Aprelin 1-də sosialist parlament qrupunun yardımından məhrum olmuş Ussubəyov kabinetini istefa verdi.

Bir başqa mənbə göstərir ki, Azərbaycan Kommunist Partiyası özünün zəif silahlanmış döyüşən hissələrini səfərbərliyə alan kimi çevrilişin baş verəcəyi günü aprelin 27-nə müəyyənleşdirdi. Həmin həlledici gün gecə yarısından az keçmiş Bakıda telefon zəngləri xəbər verirdi ki, dörd zirehli qatar Yalama stansiyasında sərhədi yarıb keçib və general Şixlinski dəmiryol körpülərini partlatmaq üçün verdiyi əmrin yerinə yetirilməsinə nail olmayıb. Qırmızı ordunun 24 saatlıq gözləmə vaxtına etinasızlıq göstərdiyi belli olduqda, yerli kommunistlərin hakimiyyəti öz səyləri ilə ələ almaq iddialarından məhrum edildiyi məlum oldu. Bu xəbər Azərbaycan kommunistləri üçün çox gözənlənməz oldu. Çox sonralar zirehli qatarın komandiri M.C.Yefremov etiraf edəcəkdiki ki, Bakı üzərinə tələsik irəliləməklə rəsmiyyətçilik sərhədlərini aşaraq, görülən tədbir neft mədənlərinin

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

dağılmasının qarşısını almaq ehtiyacından irəli gəlmişdi.

Ertəsi gün Azərbaycan Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsi bəyanat verdi ki, Müsavat partiyasının satqın, cinayətkar, əksinqilabçı hökuməti devrilmişdir və hal-hazırda yeganə qanuni hakimiyyət orqanı Nərimanovun sədrliyi ilə Hüseynov, Musabəyov, Bünyadzadə, Alimov və Qarayevin daxil olduğu Müvəqqəti Azərbaycan Hərbi-Inqilab Komitəsidir (Azrevkom). Azərbaycanlılardan ibarət olan Azrevkom siyasi cəhətdən Qafqaz Bürosuna tabe edildi.

Qırmızı Ordunun Bakıya girməsi və Demokratik Respublika hökumətinin süqutu ərəfasində Azrevkom, heç nə olmaybmış kimi, hakimiyyətin təhvil-təslim formallıqları yayğıları ilə məşğul idi. Azrevkomun nümayəndələri parlament nümayəndələri ilə kommunist çevrilişini qanuniləşdirən və Azərbaycan ziyalıları ilə modus vivendi - müvəqqəti barışıqı təmin edən sazişin şərtləri haqqında danışıqlar aparırdılar.

Demokratik Respublikanın rəhbərləri, öz növbəsində, müstəqilliyi qoruyub-saxlamaq üçün bütün mümkün diplomatik vasitələrdən istifadə etmiş olduğu halda, onun qırmızı ordu əleyhinə silahlı müqavimət əzminə olduğunu heç hiss etdirmədi. Onlar Bakıdakı işğala Rusiyanın idarə eldiyi zülm dolu-çoxmillətli imperiyadan yaxa qurtarmağın mümkün olmadığı və eyni dövrə qayıdış kimi baxırdılar. Bununla belə, Bakı rejimində çox-

ları üzleşdikləri tarixi zərurətdən faydalanmağa can atırdılar. Tarixi mənbələrə görə, danışıqlar müqavilə ilə, keçmiş imperiyanın Rusiyaya məxsus olmayan bütün regionlarında qüvvəyə minəcək oxşar sövdələşmə və razılaşmaların əvvəllər təbiiq olunmuş variantı ilə nəticələndi. Bu rəsmi məlumat Həmid Sultanovun 12 saat ərzində özünün bütün səlahiyyətlərindən əl çəkməsi haqqında parlamente təqdim etdiyi ultimatumuna cavab idi.

1. Sovet hökumətinin hakimiyyəti altında Azərbaycanın tam müstəqilliyi təmin olunacaq.

2. Azərbaycanın Kommunist Partiyası tərəfindən qurulmuş hökumət müvəqqəti hakimiyyətə malik olacaq.

3. Azərbaycanda hökumət sistemi, hər hansı kənar təzyiqtə istisna olunmaqla, Azərbaycanın ali qanunverici orqanı Azərbaycan Fəhlə-Kəndli və Əsgər Soveti tərəfindən müəyyənleşdiriləcək.

4. Hökumət idarələrinin bütün işçiləri öz vəzifələrində qalacaqlar, yalnız məsul vəzifələrdə çalışanlar dəyişdiriləcək.

5. Yeni qurulmuş müvəqqəti kommunist hökuməti indiki hökumət və parlament üzvlərinin şəxsi və əmlak toxunulmazlığını təmin edir.

6. İndiki hökumət qırmızı ordunun döyüş təhlükəsi yaranan vəziyyətlərə qoşulmaması üçün tədbirlər görəcəkdir.

Vahid Ömərov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Bu cür məktəbli çantaları uşaqlarda xəstəliklər yaradır!

Hər il yeni tədris ilinin başlanması ərafəsində, valideynlər övladlarının məktəbə hazırlığı ilə məşğul olur, ona geyim, dərs ləvazimatları alır. Amma diqqət edilməlidir ki, alınan vəsaitlər uşaqların fiziki sağlamlığına heç bir ziyan vurmasın. Xüsusilə də ibtidai sinifdə oxuyan uşaqlara çanta seçimi edərək diqqətli olmaq lazımdır. Çünki mütəxəssislər ağır çantaların uşaqların onurğa sümüyündə hətta yırtıqlara belə yol açması ilə əlaqədar valideynlərə xəbərdarlıq edir.

Valideynlər arasında aparılan sorğu zamanı bəlli oldu ki, əksər valideynlər ağır çantaların uşaq sağlamlığına zərəri barədə heç nə bilmir. Onlar düşünür ki, uşaqları hansı çantanı bəyənə, onu da almaq lazımdır. Bəs çanta seçərkən valideynlər əsas nələrə diqqət etməlidir? Ümumiyyətlə, məktəb çantasının ağırlığı nə qədər olmalıdır? Ailem.az bu məsələlərə aydınlıq gətirməyə çalışıb.

Mütəxəssislər bildirir ki, son illər bel və boyun yırtığı ibtidai sinif şagirdləri arasında daha çox müşahidə edilir. Bunun əsas səbəbi isə məktəbli çantalarıdır. Belə ki, ağır yük qaldırmaq onurğada həddindən artıq stressə səbəb olur. Bu stress uşaqlarda hələ inkişaf etməkdə olan oynaq, əzələ və bağ toxumalarında gərginliyə və ağrılara gətirib çıxarır. Kiçik yaşlarda onurğada yaranan əyriyyətlər xroniki boyun, çiyin, kürək və bel ağrılarına, bel-boyun, kürək hissəsində əyriyyə, önə əyriyyə səbəbindən bu bölgələrdən keçən damar və sinir sıxışmalarına, bel və boyun yırtıqlarına yol açır.

Bu cür problemlərin qarşısını almaq üçün mütəxəssislər bəzi tövsiyələr verir. İlk növbədə bel çantaları uşağın bədən ağırlığının 10 faizindən az olmalıdır. Çantalar belde uzun müddət qalmamalıdır, uşaq ayaq üstə çox qalacağına, çanta bədənə çıxarılmalıdır. Məktəb ləvazimatları çantanın içərisinə elə qoyulmalıdır ki, ağırlıq bir yerə düşməsin. Çantanın qulpu və qayıqları geniş, dəstəklə olmalı, bel dəstəyi, bel kəməri kimi hissələri olmalı, mümkündürsə, təkərli məktəb çantaları istifadə edilməlidir.

Uşaqlara dizdən əyilərək doğru ağırlıq qaldırma öyrədilməlidir. Müəllim və valideynlər bu mövzuda diqqətli davranıb, uşaqlara tez-tez xəbərdarlıq etməlidirlər. Bundan başqa elektron cihazlardan istifadə də məhdudlaşdırılmalıdır. Ən vacibi isə onurğaya ağırlıq verən yükü azaltmaq məqsədilə uşağı idmana istiqamətləndirməkdir. Valideyn uşağında hər hansı bir narahatlıq hiss etsə, mütəxəssisə müraciət etməlidir.

Pediatr Vaqif Qarayev Ailem.az-a bildirib ki, ağır çantalar uşağın qamətini deformasiya edir: "Allı-güllü, iri, ağır, üzərində əcnəbi dillərdə müxtəlif yazılar yazılmış, bahalı çantalar almaq mənasızdır. Uşağın fiziki parametrlərinə uyğun sadə, yüngül, ucuz çantalar alınsa yaxşıdır. Ağır çantaları məktəbdə də lazımsız vəsaitlərlə yükləyəcəklər. Bu, uşağın qamətini deformasiya edir".

Yaponiyada dronların köməyi ilə düyü şitillərinin əkinini sınaqdan keçirilib

Yaponiyanın qərbində yerləşən Hiroşima prefekturasının kənd təsərrüfatı rəsmiləri yaşlı fermerlərin işini yüngülləşdirmək məqsədilə düyü şitillərinin dron vasitəsilə əkinini sınaqdan keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Hiroşima Hiqaşi şəhərində yerləşən kənd təsərrüfatı kooperativində sınaq zamanı şitillərin olduğu konteynerin üzərində yerləşən operator iki metr hündürlükdən onları əkin sahəsinə yayıb. Ümumi sahəsi 2 min kvadratmetr olan düyü sahəsinə şitillərin ekilməsi cəmi 10 dəqiqə vaxt aparıb. Bu, adi halda həmin sahənin ekilməsi üçün lazım olan vaxtdan altı dəfə azdır.

ELAN

Bakı Biznes Universitetinin "Mühasibat uçotu və audit" fakültəsinin 315a qrupunun tələbəsi Saatova Elvina Manaf qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

***

11.06.2008-ci il tarixində 1501246671 sayılı qeydiyyat nömrəsi ilə qeydiyyatdan alınmış "A-KOND 1" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti təşkilatı hüquqi formasının "A-KOND 1" dəyişdirilərək qapalı səhmdar cəmiyyətinə çevrilərək yenidən təşkil olunduğunu elan edir.

SƏS

Son səhifə

25 may

Azərbaycan millisi Qızıl Avropa Liqasında 2-ci qələbəsini qazanıb

Qadın voleybolçulardan ibarət Azərbaycan milli komandası Qızıl Avropa Liqasında ikinci görüşündə Portuqaliya yığmasına qalib gələrək mötəbər turnirdə növbəti qələbəsini qazanıb. SİA-nın məlumatına görə, milli komandamız Azərbaycan Voleybol Mərkəzində Portuqaliya yığmasını 3:1 hesabı ilə məğlubiyətə uğradıb.

Türkiyəli baş hakim Saadettin Denerin idarə etdiyi görüşə daha fəal başlayan portuqaliyalı voleybolçular ilk seti öz xeyirlərinə başa vurublar - 26:24. Lakin ilk görüşdə olduğu kimi bu oyunda da yüksək əzmkarlıq nümayiş etdirən Azərbaycan millisi ardıcıl üç setdə müvafiq olaraq 25:17, 25:14 və 25:17 hesabı ilə qalib gələrək oyunu qələbə ilə başa vurub. Beləliklə, görüş voleybolçu qızlarımızın 3:1 hesablı qələbəsi ilə başa çatıb.

Qızıl Avropa Liqasında milli komandalar üç qrupda mübarizə aparırlar. "A" qrupunda yer alan Azərbaycan yığmasının rəqibləri Ukrayna, Portuqaliya və Bolqarıstan seçmələri. Komandamız ilk turda Ukrayna yığmasını 3:1 hesabı ilə məğlub edib.

Azərbaycan millisi növbəti oyununu mayın 26-da səfərdə Bolqarıstana qarşı keçirəcək. Qızıl Avropa Liqasının final mərhələsi Macarıstanda baş tutacaq.

Çempionlar Liqasının 2019/2020-ci il mövsümünün final oyunu İstanbulda keçiriləcək

UEFA Çempionlar Liqasının 2019/2020-ci il mövsümünün final oyunu İstanbuldakı Atatürk Olimpiya stadionunda keçiriləcək.

AZƏRTAC xəbər verir ki, qərar Avropa Futbol Federasiyaları Birliyinin İcra Komitəsinin Kiyevdə keçirilən iclasında qəbul edilib. Final oyununa ikinci namizəd Portuqaliyanın Lissabon şəhərində yerləşən "Eştadiu da Luş" stadionu olub. 2002-ci ildə açılan Atatürk Olimpiya stadionu 76 min azarkeş tutumuna malikdir. 2005-ci ildə arena Çempionlar Liqasının final matçına ev sahibliyi edib. Həmin qarşılaşma "Liverpool" və "Milan" arasında baş tutub.

2018-ci il dünya çempionatının kuboku Rostov-Dona gətirilib

Futbol üzrə 2018-ci il dünya çempionatının rəsmi kuboku Rostov-Don şəhərinə gətirilib. "Rostov Arena" stadionunda keçirilən təqdimat mərasimində kuboku birinci görənlər "Dəri top" turnirində qalib gələn uşaqlar olub.

Rostov vilayətinin qubernatoru Vasili Qolubev deyib: "Bu gün qeyri-adi bir hadisə baş verib - Rostov vilayətində futbolun tarixində yeni səhifə açılıb. Dünya çempionatının başlanmasına az qalı. Bugünkü hadisə onu göstərir ki, biz artıq finiş xəttindəyik. Dünya çempionatından sonra bu irsin vilayət sakinlərinə qalması üçün çox iş görülüb. Gənclər haqqında onu deyə bilərəm ki, "Dəri top" turnirinin qalibləri çempionatın təşkil olunmasında iştirak edəcəklər. Bu, çox yaxşı haldır. AZƏRTAC xəbər verir ki, dünya kubokunun müxtəlif ölkələr üzrə "səyahət turu" 2017-ci ilin sentyabr ayında Moskvada başlanıb. Sentyabrdan dekabrədək Rusiyanın 16 şəhərində olmuş kubok 2018-ci il yanvar-aprel aylarında "dünya səyahətinə çıxıb" və bu müddətdə tarixdə ilk dəfə əsas futbol prizinin "ayağı dəyən" ölkələrdə, məsələn İslandiya, Avstriyada, Monqolustanda və bir neçə yaxın xaric ölkəsində olub. Azərbaycan, Belarus, Gürcüstan Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkmənistan, Ermənistan və Tacikistan sakinləri də bu məşhur heykəlciyi görmək imkanı qazanıblar.

2018-ci ildə kubokun Rusiyada səyahət marşrutunda Vladivostok, Novosibirsk, Yekaterinburq, Samara, Kazan və Nijni Novqorod şəhərlərindən sonra yeddinci dayanacaq Rostov-Don şəhəri olub. Kubok Rostovdan Sankt-Peterburqa gedəcək və sonda Moskvada dayanacaq.

Xatırladaq ki, 2018-ci ilin dünya çempionatı iyunun 14-dən iyulun 15-dək Rusiyanın 11 şəhərində keçiriləcək. Turnirin ev sahibləri "A" qrupunda Misir, Uruqvay və Səudiyyə Ərəbistanı yığmaları ilə qarşılaşacaqlar.

Dünya birinciliyinin qrup mərhələsində dörd matç, 1/8 finalının bir oyunu Rostovda keçiriləcək.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.**

**Şəhadətnamə: № 022492
http://www.ses-news.az
http://www.sesqazeti.az
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62**

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnilir.
"Azərbaycan" neşriyyatında çap olunur

Qəzetdə AzərTAC, SİA, APA və AZADİFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**
Tiraj: 5500